

afflictionem et ait angelo peccanti populum; sufficit nunc contine manum tuam.
 Erat autem angelus domini iuxta arcam. arcana iebusei. Dixitque dauid ad dominum cum uideret
 angelum cedentem populum; ego sum qui peccaui et ego inique egi; isti sunt oues quid fecerunt.
 Veritate obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei. Venit autem gad addidit
 in die illa et dixit ei; ascende constitue domino altare in area arcana iebusei. Et ascendit
 dauid iuxta sermonem gadi quem preceperat ei dominus. Conspiciensque arcana animaduertit
 regem et seruos eius transire ad se; regressus adorauit regem prono uultu in terram et ait;
 quod cause est ut ueniat dominus meus rex ad seruum suum. Cui dauid ait; ut emam arcam
 arcam et edificem altare domino. recessit in sefectio que grassatur in populo. Erat arcana
 ad dauid; accipiat et offerat dominus meus rex sicut placet ei. Habes boues in holocaustum
 et iugabouum in usum lignorum. Omnia dedit arcana regi. Dixitque arcana
 ad regem; dominus deus tuus suscipiat uocatum tuum. Cui respondens rex ait; nequaquam ut tu
 uis feci omnia preterito. et offeram domino deo meo holocausta gratuita. Emit ergo dauid
 arcam et boues argenti scelis quinquaginta. et edificauit ibi dauid altare domino et optulit
 holocausta et pacifica et repropitiatus est dominus terre et cohibita est plaga ab istis.

EXPLICIT SAMVHIL LIBER SECUNDUS HABET VERSUS II CC.
 INCIPIT CAPITULATIO DE LIBRO REGVM TERTIO.

- I. **D**efenecture dauid et de abisag sunamite et de adonia filio dauid qui affectauit succedere in regnum et de salomone iuncto in regem. *Isaiah et semei.*
- II. **D**e preceptis dauid quibus instituit salomonem et de morte dauid et de interfectione adonie ab iudith.
- III. **D**e filia pharaonis uxore salomonis et de apparitione domini ubi sapientiam postulauit et de iudicio de duabus mulieribus pro infante et de iudicibus ac principibus et lignis cedrinis et expensa operum.
- III. **D**e expensa salomonis diuina et de equis et curribus et de sapientia et parabolis eius et de ira regis.
- V. **D**e constructione templi et diuina contestatione ad salomonem et de altari et reliqua.
- VI. **D**e domibus quas edificauit salomon sibi et uxori egypti et hiis acario et de mare et de bobus et leonibus aeneis et reliquis utensilibus templi. *populum benedictione.*
- VII. **D**e arca in templum locata et de gloria que apparuit in nebula et de peccatione salomonis ad dominum et ad.
- VIII. **D**e sollempnitate celebrata et de peccatum numerum in sacrificio oblatorum et quomodo ei dominus secundo apparuit et de pharaone ubi gazorum urbe captam filius sue in dotem dedit et de reliquis quas salomon edificauit et de preceptis.

cuis quingentos quinquaginta & de classe quam fecit.

VIII. De regna saba & munerib; eius & delignis thymis & de auro abira rege delatis & dereliquis tributis.

X. De uxorib; & concubinis salomonis p quas puaricatus e & diuina increpatione correptus sitans traditus e.

XI. De adad & ieroboam oculis contra eu & de achia ppheta ad ieroboam misso & de salomans morte.

XII. De ppheta misso ad ieroboam q pphetauit de iofia nascituro ubi ieroboam nri aruit. ppha ab alio circūuent.

XIII. De ppheta achie ad uxorem ieroboam & de morte filii ei & de morte ieroboam & de nadab filio succedente in regna.

XIII. De abia filio roboam & de morte eius & de asa filio eius qui p eo regnauit cui iofaphat filius ei successit & de morte nadab & de baasa filio eius regem isrl & de fuga helie & de uisione in monte horeb.

XV. De hie u ppheta misso ad baasa & de morte baasa & de helia filio eius & de zambri & ambri & thebni.

XVI. De achab filio ambri & de hiezabel & de helie actib; & de muliere sarepthena cuius filium suscitauit.

XVII. De abdia qui abscondit centum pphetas & de pphetis idolorū quadringentis quinquaginta occisis.

XVII. De helia ubi iubet unguere azabel regem sup syriam & hie u sup isrl & heliseum ppham & de benadab rege syrie & de bello in quo desyrus centum milia cecider. & de ppha qui ad alterū dpe pcutit me.

XVIII. De naboth & uinea ei & de increpatione helie ad achab.

XVIII. De conuentu iofaphat & achab regum & de quadringentis pseudo pphetis & de micha ppheta & de bello in quo achab perit & de iozias filio ei & de ioziam filio iofaphat. *Explicitus capitula.*

INCIPIIT MALACHIM IDEST

LIBER REGVM TERTIUS

TREX DAVID SENUERAT

I

habebatq; etatis plurimos dies. Cumq; operiretur uestibus non calefiebat. Dixerunt q; ei serui sui, que raius dno nro regi adolescentulam uirginē & stec coram rege & foueat ex. dormiatq; in sinu suo & cale faciat dominū nrm regem. Quiescit igitur adolescentula speciosam in omib; simib; isrl & inuenit abisug sinamiten. i. adduxer ea ad regem.

.II.

Erant autem puella pulchra nimis; Dormiebatq; cum rege. & ministrabat ei; Rex
uero. n̄ cognouit eā. Adonias autē filius agagth. eleuabat̄ dicens; ego regna
bo; fecitq; sibi currū & equites. & quinquaginta uiros q̄ ante eū currerent. nec
corripuit eū pat̄ suus aliquando dicens; Quare hoc fecisti. Erat autē & ipse
pulcher ualde. secundus natu post absalon. & sermo ei ^{fuit} cum ioab filio sarug. & cum

.III.

abiathar sacerdote. q̄ adiuuabant partes adome. Sadoc uero sacerdos & bamaas
filius ioade. & nathan ppheta. & ezechi-iferethi & robur exercitus dauid. n̄ erat cum
adonia. Immolatis q̄ adonias arctib; & uittulis & uniuersis pinguib; iuxta lapidem
zoeloth qui erat uicinus fonti rogel. uocauit uniuersos fratres suos filios regis. & om̄s

.IIII.

uiros uela seruos regis; nathan autem ppheta & bamaas. robustos quoq; & salimone
fratrem suū non uocauit. Dixitq; nathan ad bechsabee matrem salimonis; num audisti
qđ regnauerit adonias filius agagth. & dom̄n̄ n̄r dauid hoc ignorat. Hunc q̄ uenit
accipe amē consiliū. & salua animā tuam filiq; tuū salimonis. Vade & ingredere ad
regem dauid & dic ei; nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancille tue dicens; quod
salimon filius tuus regnabit post me. & ipse sedebit in solio meo. Quare ergo regnauit
adonias. Et adhuc ibi te loquente cum rege. ego ueni in post te. & complebo sermo
nes tuos. Ingressa ē itaq; bechsabee ad regem in cubiculū. Rex autē senuerat nimis. & abisag

.V.

sunamites ministrabat ei. Inclinauit se bechsabee. & adorauit regem. Ad qm̄ rex. quid
tibi inquit uis. Que respondens ait; domine mi tu iurasti p̄ dñm̄ dñm̄ tuum ancille tue dicens;
salimon filius tuus regnabit post me. & ipse sedebit in solio meo. & ecce nunc adonias
regnauit te domine mi rex ignorante. Mactauit boues & pingua quęq; & arctes
plurimos & uocauit om̄s filios regis. abiathar quoq; sacerdotem & ioab p̄ncipem militię.
salimone autē seruum tuū non uocauit. Veruntan̄ domine mi rex int̄ oculos respiciunt
totus isrl̄. ut iudices eis quis sedere debeat in solio tuo domini mei regis post te. Eratque
cū dormierit dominus meus rex cū patrib; suis. & erimus ego & filius meus salimon peccatores.
Adhuc illa loquente cum rege. ecce nathan ppheta. & nuntiauer̄ regē dicentes;
adē nathan ppheta. Cumq; introisset & steterit ante conspectū regis & adorasset eum
p̄nus in terra. dix̄ nathan; domine mi rex tu dixisti. adonias regnet post me & ipse sedeat
sup̄ thronū meū. quia descendit hęc & immolauit boues & pingua. & arctes plurimos

.VI.

& uocauit uniuersos filios regis & principes exercitus. Abiathar quoque sacerdotem. Illisq;
 uescantibus & bibentibus coram eo & dicentibus uiuat rex adonias. me seruum tuum. & sadoc
 sacerdotem. Banaiam filium ioiade. & salimone famulum tuum non uocauit. Nunquid adoni
 nomeo regis exiit hoc uerbum. tibi non indicasti seruo tuo quis sedurus esset super thronum
 domini mei regis post eum. Et respondit rex dauid dicens. uocate ad me bethsabee.
 Que cum fuisset ingressa coram rege & steterisset ante eum. iurauit rex & ait. uiuit dominus qui
 eruit animam meam de omni angustia. quia sicut iuravi tibi per dominum deum israel dicens. salimon
 filius tuus regnabit post me. ipse sedebit super solum meum per me. sic faciam hodie. Summisitq;
 bethsabee interea uultu adorauit regem dicens. uiuat dominus meus rex dauid mecum.
 Dixit quoque rex dauid. uocate mihi sadoc sacerdotem. nathan prophetam. & banaiam filium
 ioiade. Qui cum ingressi essent coram rege. dixit ad eos. tollite uobiscum seruos domini
 urum. & imponite salimone filium meum super mulam meam & ducite eum in gion. & unguat
 eum ibi sadoc sacerdos. nathan propheta in regem super israel. & canentis buena atq; dicentis.
 uiuat rex salimon. & ascendetis post eum & uenietis. & sedebit super solum meum. & ipse regnabit
 per me. illiq; precipuum ut sit dux super israel & super iudam. Et respondit banaias filius ioiade
 regi dicens. amen. sic loquatur dominus deus domini mei regis. Quomodo fuit dominus cum domino meo
 rege. sic sit cum salimone. & sublimis fiat solum eius a solo domini mei regis dauid.
 Descendit ergo sadoc sacerdos & nathan propheta & banaias filius ioiade & cherethi & phie
 rethi. & imposuerunt salimone super mulam regis dauid. & adduxerunt eum in gion.
 Sumpseruntq; sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo. & unxit salimone. & cecinerunt
 buena. & dixit omnis populus. uiuat rex salimon. Et ascendit uniuersa multitudo post
 eum. & populus canentium tibis & letantium magno gaudio. insonuit terra a clamore eorum.
 Audiuit autem adonias & omnes qui inuitati fuerant ab eo. iamque conuiuium finitum fuerat.
 Sed uia uocata uoce tube. ait. quod sibi uult clamor ciuitatis tumultuantis. Adhuc
 illo loquente. ionathun filius abiathar sacerdotis uenit. cui dixit adonias. ingredere
 quia uir fortis es & bona nuntians. Responditq; ionathun adonias. nequaquam. Domini
 enim noster rex dauid regem constituit salimone. misitq; cum eo sadoc sacerdotem. nathan
 prophetam. & banaiam filium ioiade. & cherethi & phie rethi. & imposuerunt eum super mulam
 regis. unxeruntq; eum sadoc sacerdos. nathan propheta regem in gion. & ascenderunt

. 411 .

+

. 411 .

I

inde letantes & insonuit ciuitas. Hec est uox quam audistis. Sed & salomon sedet super solum
regni, & ingressi serui regis benedixerunt domino nostro regi dauid dicentes, amplificet deus
nomen salomonis super nomen tuum, & magnificet thronum eius super thronum tuum, & adorauit rex
dauid in lectulo suo, in super & hec locutus est, benedictus dominus deus israel qui desit hodie sedentem
in solio meo, uidentibus oculis meis. Territi sunt ergo & surrexerunt omnes qui in uita fuerant
ab adonia, & iuit unusquisque in uiam suam. Adonias autem timens salomonem, surrexit & abiit
in tabernaculum domini, tenuitque cornu altaris. Et nuntiauerunt salomoni dicentes, ecce adonias
timens regem salomonem tenet cornu altaris, dicens, iuret mihi hodie rex salomon quod non
interficiat seruum suum gladio. Dixit ergo salomon, si fuerit uir bonus, non cadet ne unquam
capillus eius in terra. Si autem malum fuerit inuentus in eo, morietur. Misit ergo rex salomon
& eduxit eum ab altari, & ingressus adorauit regem salomonem. Dixitque ei salomon, uade
in domum tuam. **A**ppropinquauerunt autem dies dauid ut moreretur, precepitque salomoni filio
suo dicens, Ego ingredior uiam uniuersae terrae, confortare & esto uir fortis, & obserua
custodias domini dei tui, & ambules in uis eius, & custodias ceremonias eius, & precepta eius, & iudicia
& testimonia, sicut scriptum est in lege moysi, ut intelligas uniuersa quae facta sunt, & quocumque te
uerteris, ut confirmat dominus sermones suos quos locutus est de me dicens, si custodierint filii
tui uias meas, & ambulauerint coram me in ueritate in omni corde suo, & in omni
anima sua, non auferetur tibi uir de solio israel. Tu quoque nosti quae fecerit mihi ioab
filius saruie quae fecerit duobus principibus exercitus israel, abner filio ner, & anasa
filio hether, quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace, & posuit cruorem
plurimum in balteo suo quae erat circa lumbos eius, & in calcamento suo quae erat in pedibus eius.
Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces canitiem eius pacifice ad inferos.
Sed & filius berzellai galaaditis reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua.
Occurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie absalon fratris tui. Habes quoque
apud te semetipsum filium gera filii iemini debaturum, quod maledixit mihi in maledictione
pessima quando ibam ad castra, sed quia descendit in occursum mihi cum transirem
iordanem, iurauit ei per dominum dicens, non te interficiam gladio, tu noli pati eum
esse innoxium. Vir autem sapiens es, & scies quae facies eius, deducesque canos eius cum
sanguine ad infernum. Dormiuit igitur dauid cum patribus suis, & sepultus est

in ciuitate dauid. Dies autem quibus regnauit dauid super israhel. quadraginta anni sunt.
 In hebron regnauit septem annis. in iherusalem triginta tribus. Salomon autem sedit
 super thronum dauid patris sui. & firmatum est regnum eius nimis. Et ingressus est adonias
 filius aggei ad bechabee matrem salomonis. Que dixit ei. pacificusne ingressus tuus.
 Qui respondit. pacificus. Addiditque sermo mihi est ad te. Cui ait. loquere. At ille.
 tu inquit nosti quia meum erat regnum. & me proposuerat omnis israhel sibi in regem. sed
 translatum est regnum. & factum est fratri mei. ad domino enim constitutum est ei. Nunc ergo
 petitionem unam deprecor a te. ne confundas faciem meam. Que dixit ad eum. loquere.
 Et ille ait. precor ut dicas salimoni regi. neque enim negare quecum tibi potest. ut det
 mihi abisag sunamiten uxorem. Et ait bechabee. bene ego loquar pro te regi.
 Venit ergo bechabee ad regem salimone. ut loqueretur ei. per adoniam. & surrexit
 rex in occursum eius. adorauitque eam. & sedit super thronum suum. positus quoque est thronus
 matri regis. Que sedit ad dexteram eius dixitque ei. petitionem unam paruulam ego
 deprecor a te. ne confundas faciem meam. Dixitque ei rex. pete mater mihi. neque enim fas est
 ut auertam faciem tuam. Que ait. detur abisag sunamites adoniam fratri tuo uxor.
 Responditque rex salimon & dixit matri sue. quare postulas abisag sunamiten
 adoniam. Postula ei & regnum. Ipse enim frater meus maior me. & habet abia-
 thar sacerdotem. & ioab filium sarue. Iurauit itaque rex salimon per dominum dicens.
 hec faciat mihi dominus & hec addat. quia contra animam suam locutus est adonias uerbum
 hoc. Et nunc uiuit dominus qui firmauit me & collocauit super solium dauid patris mei.
 et que fecit mihi domum sicut locutus est. quia hodie occidetur adonias. Misitque rex
 salimon per manum banaye filii ioabe. qui interfecit eum & mortuus est. Abiathar
 quoque sacerdoti dixit rex. uade in anathoth ad agrum tuum. Es quidem uir mortuus.
 sed hodie te non interficiam. quia portasti arcam domini dei coram dauid patre meo. &
 sustinisti laborem in omnibus in quibus laborauit pater meus. Eiecit ergo salimon
 abiathar ut non esset sacerdos domini. ut impleret sermo domini que locutus est super domum
 heli in silo. Venit autem nuntius ad salimone. quod ioab declinasset post adoniam.
 & post salimone non declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculum domini. & app-
 rehendit cornu altaris. Nuntiatumque est regi salimoni quod fugisset ioab in tabernaculum

dñi. et esset iuxta altare. Misitq. salimon banaiam filium iouade dicens. vade interfice eum.
 Venit banaias ad tabernaculum dñi & dixit ei. hec dicit rex. egredere. Qui ait. non
 egrediar. sed hic moriar. Renuntiavit banaias regi sermonē dicens. hec locutus ē iouab.
 & hec respondit mihi. Dixitq. ei rex. fac sicut locutus ē. & interfice eum & sepeli. &
 amouebis sanguinē innocentem q̄ effusus ē a iouab. a me & a domo patris mei. &
 reddat dñs sanguinem ei sup caput ei. q̄a interfecit duos viros iustos melioresq. se.
 & occidit eos gladio patris mei dauid ignorante. abner filium ner principem
 militie isrl. & amasa filium hieher p̄ncipem exercitus iuda. & reuertēt sanguis
 illorū in caput iouab & in caput feminis ei in sempiternum. dauid autē r̄semini eius
 & domui & throno illius sit pax usq. in eternū ad dño. Ascendit itaq. banaias filius
 iouade & aggressus eū interfecit. sepultusq. ē in domo sua in deserto. Et constituit
 rex banaiam filium iouade p̄ eo sup exercitum. et sadoch sacerdotem posuit p̄
 abiat har. Misit quoq. rex et uocauit semei. dixitq. ei. edificatibi domū in
 hierusalem & habitabis ibi. & non egredieris inde huc atq. illuc. Quacumq. autē
 die egressus fueris & transieris torrentem cedron. scito te interficiendū. sanguis
 tuus erit sup caput tuū. Dixq. semei regi. bonus sermo. sicut locut' ē dominus meus
 rex. sic faciet seruus tuus. Habitauit itaq. semei in hierusalem diebus multis.
 Factū ē autē post annos tres ut fugerent serui semei ad achis filium macha regem
 geth. nuntiaturq. semei qd serui ei essent in geth. Et surrex̄ semei. & stravit asinū
 suum. iuitq. in geth ad achis ad req̄rendos seruos suos. & addux̄ eos de geth.
 Nuntiaturq. ē autē salimoni qd isset semei in geth de hierusalem & redisset. mittens
 uocauit eum. dixitq. illi. nonne testificatus sum tibi p̄ dñm. & p̄dixi tibi. quacumq.
 die egressus fueris huc & illuc. scito te moriturū. Et respondisti mihi. bonus
 sermo quē audiui. Quare ergo n̄ custodisti ius iurandū dñi. & p̄ceptū qd p̄cepe
 ram tibi. Dixq. rex ad semei. tu nosti omē malū cui tibi consciū ē cor tuum
 qd fecisti dauid patri meo. Reddidit dñs malitiam tuā in caput tuū. & rex
 salimon benedictus. & thronus dauid erit stabilis coram dño usq. in sempiternū.
 Iussit itaq. rex banaie filio iouade. qui aggressus percussit eum. & mor tuus est.

III

Confirmatū ē igitur regnum in manu salimonis. & affinitate coniunctus est

pharaoni regi egypti. Accepit namq filiam ei. & adduxit in ciuitate dauid.
donec compleret edificans domū suā & domū dñi & murū hierusalem per circuitū;
at tamen populus immolabat in excelsis. Non enī edificatū erat templū nomini
dñi. usq; in diem illum. Dilexit aut salimon dñm ambulans in p̄ceptis dñi patris sui.
excepto qđ in excelsis immolabat & accendebat thymiana. Abiit itaq; in gabaon
ut immolaret ibi. illud quippe erat excelsum maximū. Mille hostias in holocaustū
optulit salimon sup altare illud in gabaon. Apparuit autē dñs salimoni p̄ somnium
nocte dicens; postula qđ uis ut dem tibi. Et ait salimon; tu fecisti cū seruo tuo
dauid patre meo misericordiam magnā sicut ambulauit in conspectu tuo in ueritate
& iustitia. & recto corde tecū; custodisti ei misericordiam tuā grandē. & dedisti ei
filiū sedentem sup thronū ei sicut ē hodie. Et nunc dñe dñ tu regni ure fecisti
seruū tuū p̄ dauid patre meo. ego autē sum puer paruus. & ignouisti egressū
& introitū meū. & seruus tuus in medio populi ē quē elegisti. populi infiniti
q̄ numerari & supputari n̄ potest p̄ multitudinem. Dabis ergo seruo tuo cor docibile.
ut iudicare possit populū tuū. & discernere inter malū & bonum. Quis enim
potest iudicare populū istū. populū tuū hunc multū. Placuit ergo sermo
coram dño. qđ salimon rem huiusmodi postulasset. Et dixit dñs salimoni; q̄a
postulasti uerbū hoc. & non petisti tibi dies multos. nec diuitias. aut animas
inimicorū tuorū. sed postulasti tibi sapientiā ad discernendū iudiciū. ecce feci
tibi scđm sermones tuos. & dedi tibi cor sapiens & intelligens. intantū ut nullus
ante te similis tui fuerit. nec post te surrecturus sit. Sed & hec que n̄ postulasti
dedi tibi. diuitias scilicet & gloriam. ut nemo fuerit similis tui in regib. cunctis
retro diebus. Si autē ambulaueris in uis meis. & custodieris p̄cepta mea &
mandata mea sic ambulauit pat̄ tuus. longos faciam dies tuos. Igitur euiusq;
laui salimon. & intellexit qđ esset somnium. Cumq; uenisset hierusalem. stetit
coram area f̄ ceteris dñi. & optulit holocausta. & fecit uictimas pacificas. & grande
conuiuium uniuersis famulis suis. Tunc uenerunt due mulieres meretrices ad regem.
steteruntq; coram eo. Quarū una ait; obsecro mi domine; ego & mulier hęc
habitabamus in domo una. & peperit apud eum in cubiculo; tertia uero die postq̄m

ego peperit. peperit & hec; et etanus simul nullusq; alius in domo nobiscum exceptis
nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte. dormiens quippe oppressit
cum. & consurgens intempesta nocte silentio. tulit filium meum de latere meo
ancille tue dormientis. et collocauit in sinu suo. suum autem filium qui erat mortuus
posuit in sinu meo. Cumque surrexisset mane ut darem lac filio meo. apparuit
mortuus. Quem diligentius intuens clara luce. deprehendi non esse meum quem genueram.
Responditque altera mulier; non est ita. sed filius tuus mortuus est. meus autem uiuit.
E contrario illa dicebat. mentiris; filius quippe meus uiuit. & filius tuus mortuus est;
atque in hunc modum contendebant coram rege. Tunc rex ait; hec dicit filius meus
uiuit. et filius tuus mortuus est. et ista respondit. non. sed filius tuus mortuus est.
& filius meus uiuit. Dixit ergo rex; afferite mihi gladium. Cumque attulissent
gladium coram rege. diuidite inquit infantem uiuum in duas partes. & date dimidiam
partem uni. & dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier cui filius erat uiuus ad
regem; commota sunt quippe uiscera eius super filio suo; obsecro domine mi. date illi
infantem uiuum. & nolite interficere eum. E contrario illa dicebat; nec mihi nec tibi
sit. sed diuidatur. Respondens rex ait; date huic infantem uiuum. & non occidatur.
hec est enim mater eius. Audiuit itaque omnis israhel iudicium quod iudicasset rex. & timuerunt
regem. uidentes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium. Erat autem rex salomon
regnans super omnem israhel. et hi principes quos habebat. azarias filius nathan. sadoch
sacerdos. helioph. rahia filius sefa scriba; iosaphat filius ailud acommittarius.
banuus filius ioiade super exercitum; sadoch autem & abiat har sacerdos. azarias filius
nathan super eos qui assistebant regi. sabud filius nathan sacerdos. amicus regis. rahia
propositus domus. radoniram filius abda super tributa. Habebat autem salomon duodecim
perfectos super omnem israhel qui prebebant annonam regi & domui eius; per singulos enim menses
in anno. singuli necessaria ministrabant. Et hec nomina eorum. benhur in monte
ephraim. bendecur in macees. & insalebim & in bechsemes. & helon bechanan. benesed
in arabothe ipsius erat socho. & omnis terra epher. Benabinaclab cui omnis ^{terra} nephtadior-
taphet filiam salomonis habebat uxorem. Bana filius abilud reggebat thanech &
maggeeldo. & in uer sam bechsam. que est iuxta sarchana subter iezrahel. abechsam

usq; abel meula eregione ^{at cori-maan} zaelmaan. Bengaber inramoth galaad habebat auothair
 filii manasse in galaad ipse p̄erat in om̄i regione arqob que ē in basan: sexaginta ciuita
 tib; magnis atq; muratis que habebant feras creat. Amnadaab filius addo p̄erat in
 manaim: achimaas in neptali: sed et ipse habebat basmath filiam salomonis in coriugio;
 Baana filius sursi. maser timbalod. iosaphat filius pharue in sachur: semoi filius hela
 in beniamin: gaber filius sursi in terra galaad terra seon regis amorrei. 7 og regis
 basan sup om̄a que erant in illa terra: iuda et isrl̄ innumerebiles sicut harena maris
 in multitudine comedentes & bibentes atq; letantes. **S**alimon aut̄ erat in ditione
 sua habens om̄a regna. a flumine terre philistum usq; ad terminū egypti: offerentium
 sibi munera. & seruentium ei cunctis dieb; uite eius. Erat aut̄ exibus
 salomonis p̄ dies singulos. triginta chori similes. et sexaginta chori faringe; decem
 boues pingues. & uiginti boues pasuales. 7 centū. arictes. excepta uenatione ceruorum.
 caprearū. bubulorum. et auum altilium. Ipse enī obtinebat omnē regionē que
 erat trans flum̄. quasi athapsa usq; gazan. & cunctos reges illarū regionum. &
 habebat pacem ex omni parte in circuitu; habitabatq; iuda et isrl̄ absq; timore illo.
 unusquisq; sub uite sua et sub ficu sua. ad an usq; ber-sabee. cunctis dieb; salomonis.
Et habebat salimon quadraginta milia p̄sepia equorū curtilium. & duodecim
 milia equestrium. nutriebantq; eos sup̄dicti regis p̄fecti. Sed et necessaria mense
 regis salomonis. cum in genti cura p̄bebant in tempore suo. Hordeū quoq; 7 paleas
 equorū et iumentorū deserebant in locū ubi erat rex iuxta constitutū sibi. Dedit
 quoq; d̄s sapientiam salomoni et prudentiā multā. & latitudinē cordis
 quasi harenā que ē in litore maris. Et p̄cedebat sapientia salomonis sapientiam
 omnium orientalium & egyptiorū: et erat sapientior cunctis hominib;. sapientior
 ethan iezrita. et theman. 7 chalcad. & dorda filius mahol: & erat nominatus
 in uniuersis gentib; p̄ circuitū. Locutus ē quoq; salimon tria milia parabolarū. &
 fuerunt carmina ei quinque milia. & disputauit sup lignis. acedro que ē in libano.
 usq; ad hy-sopum que egreditur d̄ pariete. 7 disseiuit de iumentis. et uolueribus.
 et reptilib; 7 piscibus. Et ueniebant de cunctis populis ad audiendam sapientiā
 salomonis. ab uniuersis regib; terre qui audiebant sapientiā eius. Misit quoq;

III

v. v

hiram rex tyri seruos suos ad salomonem, audiuit enim quod ipsum unxissent regem pro
patre eius: quia amicus fuerat hiram dauid omni tempore. Misit autem et salomon ad
hiram dicens: tu scis uoluntatem patris dauid mei, & quia non potuerit edificare domum
nomini domini dei sui propter bella imminencia perire uentum: donec daret dominus eos sub uestigio
pedum eius. Nunc autem requiem dedit dominus mihi perire uentum, & non est satan, neque occursum
malus. Quare obrem cogito edificare templum nomini domini dei mei sicut locutus est dominus deus
patri meo dicens: filius tuus quem dabo pro te super solum tuum, ipse edificabit domum
nomini meo. Procepit igitur ut praeciderent mihi cedros delibano, & serui mei sint cum seruis
tuis. Mercedem autem seruorum tuorum dabo tibi quomodo eumque preceperis. Scis enim quomodo in
populo meo non est uir qui nouerit ligna cedere sicut sidoni. Cum ergo audisset hiram
uerba salomonis: letatus est ualde & ait: benedictus dominus hodie quod dedit dauid filium
sapientissimum super populum hunc plurimum. Et misit hiram ad salomonem dicens: audiui
quae eumque mandasti mihi: ego faciam omnem uoluntatem tuam in lignis cedrinis & abiegis.
Serui mei deponent ea delibano ad mare, & ego componam ea in matibus in mari usque
ad locum quem signaueris mihi: et applicabo ea ibi & tu tolles ea pro bebisque necessaria
mihi, ut decur ex eis domui meae. Itaque hiram dabat salomoni ligna cedrina & ligna
abiegia iuxta omnem uoluntatem eius: salomon autem pro bebat hiram uiginti milia chor
ritrei meorum domui eius, & uiginti choros purissimi olei. Haec tribuebat salomon
hiram pannos singulos. Deditque dominus sapientiam salomoni, sicut locutus est ei, & erat
pax inter hiram & salomonem: & percusserunt foedus ambo. Elegitque rex salomon operarios
de omni israhel: et erat indictio triginta milia uirorum, mittebatque eos in libanum,
decem milia per menses singulos uicissim, ita ut duobus mensibus essent in domibus suis,
& adoniram erat super huiusmodi inductionem. Fuit itaque salomoni septuaginta
milia eorum qui onera portabant, & octoginta milia latuorum in monte absque
propositis qui praeparant singulis operibus numero triu milium et trecentorum praeparantium
populo, & huiusmodi faciebant opus. Procepitque rex ut tollerent lapides grandes,
lapides preciosos in fundamentum templi: & quadrarent eos quos dolauerunt, cementariu
salomonis & cementariu hiram. Porro biblia praeparauerunt ligna & lapides ad edificandam domum.
Factum est igitur quadringentesimo & octogesimo anno egressione filiorum israhel

instruere templum in libro regum q habebat xxx cubitos in altitudine cu in libro Paralipomenon scriptu sit porro altitudo c xx cubitos erat nequm discrepare sicutrum
de mensura e sicut in iosephi refert historia xxx erat cubiti apauimem usq ad mediū cenaculū xxx rursus amedio usq ad tūū quōq porticus q templo iustitiae i ecclesiali r
in tūū laterē coherent altitudo ptingebat r simul lx de mēsurā usq ad supmū domū tēctū itaq tota eius altitudo cxx cubitos impleat

de terra egypti in anno quartio mense hio ipse ē mensis scilicet regis salomonis sup ista
edificare ē epit domū dñi Domū aut qm edificauit rex salomon dñō habebat sexa
ginta cubitos in longitudine & uiginti cubitos in latitudine & triginta cubitos in
altitudine Et porticus erat ante templū uiginti cubitorū longitudo iuxta mēsurā
latitudinis templi & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi fecitque
in templo fenestras obliquas et edificauit sup parietem templi tabulata p g r v in
parietib domū p e i u r t v templi r oraculū & fecit latera in circuitu Tabulata qd sub t
erat quinq cubitos habebat latitudinis & mediū tabulatum sex cubitorū latitudinis
& tertium tabulata septem habens cubitos latitudinis Trabes aut posuit in
domo p e i u r t v forniculū ut non hererent muris templi Domus autē cū edificaret
lapidib de dolatib usq pfectis edificata ē & malleis et securis & omne ferramētū
non sunt audita in domo cum edificaretur Ostium lateris mediū in pariete erat
domū dextre & p coelam ascendebant in mediū cenaculū & uencho in tertium
Et edificauit domū & consummavit eam Texit quoq domū laquearib cedrinis
& edificauit tabulatum sup omnē domū quinq cubitis altitudinis & operuit
domū lignis cedrinis Et factus ē sermo dñi ad salomonē dicens domus hęc quam
edificas si ambulaueris in pceptis meis & iudicia mea feceris & euertueris omā
mandata mea gradieus p ea firmabo sermōnē meū tibi quem locutus sū ad dauid
patrem tuū & habitabo in medio filiorū istū & non derelinquā poplū meū istū
Igitur edificauit salomon domū & consummavit eam & edificauit parietes domus
intrinsicis tabulatis cedrinis apauimēto domū usq ad sumitatem parietū & usque
ad laquearia operuit lignis intrinsicis & texit pauimētū domū tabulis abiegnis
A edificauitq uiginti cubitorū posteriorem partem templi tabulata cedrina
apauimēto usq ad superiorā & fecit interiorem domū oraculū in scā scō r v Porro
quadraginta cubitorū erat ipsū templum p forib oraculū & cetero omīs domus
intrinsicis uestiebāt habens tornaturas & iuncturas suas fabrefactas & gelaturas
eminentes Omā cedrinis tabulis uestiebant nec omnino lapis apparere poterat
in pariete Oraculū aut in medio domū in interiori parte fecerat ut poneret
ibi arcam f edertis dñi Porro oraculum habebat uiginti cubitos longitudinis

templa autē omne in templo laquearia
fina uidebatur v. xxx. cubitos supra
interius sedis p cubitos lx. compositum
interius porticum r rā p cubitos cxx
in summitate totius domus Nonenā
in palestina sic nec in egypto cubitū
interius habent s. plana portū recta
domū r. n. sedendū uidebatur ut domū
bulandū p rā constructū Vnde dicit
in anglo dicit rā q in iure audire
p dicitur in rēctis Talis rā q locus
apertissimū ē do quo ubi p dicit rā
affidentib sibi t mēsurat postulat
rā pferat De quo in partibus salomon
medus ē in quē habetur in angulo
domus qm cū muliere longosa in do
mo communē d' em latine rēctis
genē d' domū s. porticus ipse erat
templū Enā habebat laquearia p rā
p cubitos rā. x. sedā post rā. p
rā. plana enā p rā rā rā rā rā rā
rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā
in medio x. x. defugū muris ab rā rā
rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā
quē erant numero rē quinos cubitos
in longitudine altitudine interior
aut in latitudine haberent De q uide
lucos porticus frequē in libro dicit
ubiq. rā. c. h. quo sup rā rā rā rā rā
plana rā rā rā rā rā rā rā rā rā
rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā
rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā
rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā rā

instruere templum in libro regum q habebat xxx cubitos in altitudine cu in libro Paralipomenon scriptu sit porro altitudo c xx cubitos erat nequm discrepare sicutrum
de mensura e sicut in iosephi refert historia xxx erat cubiti apauimem usq ad mediū cenaculū xxx rursus amedio usq ad tūū quōq porticus q templo iustitiae i ecclesiali r
in tūū laterē coherent altitudo ptingebat r simul lx de mēsurā usq ad supmū domū tēctū itaq tota eius altitudo cxx cubitos impleat
de terra egypti in anno quartio mense hio ipse ē mensis scilicet regis salomonis sup ista
edificare ē epit domū dñi Domū aut qm edificauit rex salomon dñō habebat sexa
ginta cubitos in longitudine & uiginti cubitos in latitudine & triginta cubitos in
altitudine Et porticus erat ante templū uiginti cubitorū longitudo iuxta mēsurā
latitudinis templi & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi fecitque
in templo fenestras obliquas et edificauit sup parietem templi tabulata p g r v in
parietib domū p e i u r t v templi r oraculū & fecit latera in circuitu Tabulata qd sub t
erat quinq cubitos habebat latitudinis & mediū tabulatum sex cubitorū latitudinis
& tertium tabulata septem habens cubitos latitudinis Trabes aut posuit in
domo p e i u r t v forniculū ut non hererent muris templi Domus autē cū edificaret
lapidib de dolatib usq pfectis edificata ē & malleis et securis & omne ferramētū
non sunt audita in domo cum edificaretur Ostium lateris mediū in pariete erat
domū dextre & p coelam ascendebant in mediū cenaculū & uencho in tertium
Et edificauit domū & consummavit eam Texit quoq domū laquearib cedrinis
& edificauit tabulatum sup omnē domū quinq cubitis altitudinis & operuit
domū lignis cedrinis Et factus ē sermo dñi ad salomonē dicens domus hęc quam
edificas si ambulaueris in pceptis meis & iudicia mea feceris & euertueris omā
mandata mea gradieus p ea firmabo sermōnē meū tibi quem locutus sū ad dauid
patrem tuū & habitabo in medio filiorū istū & non derelinquā poplū meū istū
Igitur edificauit salomon domū & consummavit eam & edificauit parietes domus
intrinsicis tabulatis cedrinis apauimēto domū usq ad sumitatem parietū & usque
ad laquearia operuit lignis intrinsicis & texit pauimētū domū tabulis abiegnis
A edificauitq uiginti cubitorū posteriorem partem templi tabulata cedrina
apauimēto usq ad superiorā & fecit interiorem domū oraculū in scā scō r v Porro
quadraginta cubitorū erat ipsū templum p forib oraculū & cetero omīs domus
intrinsicis uestiebāt habens tornaturas & iuncturas suas fabrefactas & gelaturas
eminentes Omā cedrinis tabulis uestiebant nec omnino lapis apparere poterat
in pariete Oraculū aut in medio domū in interiori parte fecerat ut poneret
ibi arcam f edertis dñi Porro oraculum habebat uiginti cubitos longitudinis

et uiginti cubitos latitudinis. et uiginti cubitos altitudinis. et operuit illud
atque uestiuit auro purissimo. sed et altare uestiuit cedro. Domum quoque ante
ora culum operuit auro purissimo. et affixit lammas clauis aureis. nihilque
erat in templo quod non auro tegetetur. sed et rotam altare oraculi texit auro.
Et fecit in oraculo duo cherubim delignis oliuarum decem cubitorum altitudinis.
quinque cubitorum ala cherub una. et quinque cubitorum ala cherub altera. id est
decem cubitos habentes. a summitate alae usque ad alae alterius summitatem. Decem quoque
cubitorum erat cherub secundus. mensura pari. et opus unum erat induobus cherubim.
id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum. et similiter cherub sedes.
posuitque cherubim in medio templi interioris. Extendebant autem alas suas cherubim.
et tangebatur ala una parietem. et ala cherub secundi tangebatur parietem alterum.
alae autem alterius in media parte templi se inuicem contingebant. Texit quoque
cherubim auro. et omnes parietes templi percurrentem sculpsit uariis celaturis et
torno. et fecit in eis cherubim et palmas. et picturas uarias quasi prominentes de pariete
et egredientes. Sed et parietem domus texit auro intrinsecus et extrinsecus.
Et in ingressu oraculi fecit ostiola delignis oliuarum. posteaque angulorum quinque
et duo ostia delignis oliuarum. et sculpsit in eis picturam cherubim et palmarum
species. et uiginti fa ualde prominentia. et texit ea auro. et operuit etiam cherubim
quoniam palmas et cetera auro. Fecitque introitus templi postes delignis oliuarum
quadrangulatos. et duo ostia delignis abiegnis extrinsecus. et utrumque ostium
duplex erat. et se inuicem tenens aperiebatur. et sculpsit cherubim et palmas.
et celaturas ualde eminentes. operuitque omnia lammas aureis opere quadro
ad regulam. Et edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum.
et uno ordine lignorum cedri. Anno quarto fundata est domus domini in mense hio.
et in anno undecimo mense ebul ipse est mensis octauus perfecta est domus in omni opere
suo. et in uniuersis utensilibus. edificauitque eam annis septem. Domum autem suam
edificauit salomon tredecim annis. et ad perfectum usque perduxit.

VI

Aedificauit quoque domum salus libam centum cubitorum longitudinis. et
quingenta cubitorum latitudinis. et triginta cubitorum altitudinis.

& quatuor deambulacra inter columnas cedrinas; Ligna quippe cedrina
 exciderat in columnis & tabulatis cedrinis uestruit totam cameram. quae
 quadraginta quinque columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas
 quindecim contra se inuicem positas. et erectione se respicientes equali spatio
 inter columnas. & super columnas quadrangulata ligna incumctis equalia. Et porticum
 columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis. & triginta cubitorum
 latitudinis. & alteram porticum in facie maioris porticus. & columnas. & epistolia
 super columnas. Porticum quoque solum in qua tribunal est fecit. & texit lignis cedrinis
 a pavimento usque ad summam partem. & domuncula in qua sedebat ad iudicandum
 erat in media porticu simili opere. Domum quoque fecit filius pharaonis quem uxorem
 duxerat salimon tali opere quali & hanc porticum. omnia lapidibus pretiosis quae ad normam
 quendam atque mensuram. tam intrinsecus quam extrinsecus serrati erant. a fundamento
 usque ad summam partem parietum. & intrinsecus usque ad atrium maius. Fundamenta autem de
 lapidibus pretiosis lapidibus magnis decem siue octo cubitorum. & desuper lapides pretiosi
 equalis mensurae secti erant. similitaque de cedro & atrium maius rotundum trium ordinum
 de lapidibus sectis. & unius ordinis dolata cedro. nec non & atrio domus domini interiori
 & in porticu domus. Misit quoque rex salimon. & tulit hiram de tyro filium mulieris
 iudae. de tribu neptalim patre tyrio artificem erarium. & plenum sapientia
 & intelligentia & doctrina ad faciendum omne opus ex aere. Qui cum uenisset
 ad regem salimone. fecit omne opus eius. & finxit duas columnas aeras. decem
 & octo cubitorum altitudinis columnam unam. & linea duodecim cubitorum
 ambiebat columnam utranque. Duo quoque capitella fecit quae ponerentur super capita
 columnarum fusilia ex aere. quinquaginta cubitorum altitudinis capitellum unum. & quinquaginta
 cubitorum capitellum alterum. & quasi in modum retis & catenarum sibi
 inuicem miro opere contextarum; utranque capitellum columnarum fusile erat.
 Septena uersuum retiacula in capitello uno. & septena retiacula in capitello
 altero. & perfecit columnas & duos ordines per circuitum retiaculorum singulorum
 ut regerent capitella quae erant super summam partem malogranatorum; eodem modo
 fecit & capitello secundo. Capitella autem quae erant super capita columnarum opere quasi

lilu fabricata erant in porticu quatuor cubitorū; & rursum alia capitella infummitate
columnarū desup iuxta mēsuram columnę contra retiacula. Malo agnatorū autē ducenti
ordines erant incircuitū capitelli secundi. & statuit duas columnas in porticu templi.
Cumq; statuisset columnā dexteram. uocauit eam nomine iachim. que intēptat firmitas;
similiter erexit columnā secundā. & uocauit nomē ei booz. hoc ē in robore. & super
capita columnarū opus in modū lilu posuit. pfectūq; ē opus columnarū. fecit quoq;
mare fusile. decem cubitorū alabio usq; ad labium rotundū incircuitū; quinque
cubitorū altitudo ei. & retiacula triginta cubitorū cingebat illud per circuitū. &
se^lptura subter labium circuibat illud decem cubitis. ambiens mare. Duo ordines
sculpturarū histriatarū erant fusiles. & stabat sup duo decem boues. Equibus tres
respicebant ad aq̄lonem. tres ad occidentem. tres ad meridiem. tres ad orientē.
& mare sup eos desup erat. quorū posteriora uniuersa intrinsecus latitabant.
Grossitudo autē literis trium unciarū erat. Labiumq; ei quasi labium calicis. & folium
repandi lilu; duo milia lutos capiebat. Et fecit bases decem pncas. quatuor cubitorū
longitudinis bases singulas. & quatuor cubitorū latitudinis. & trium cubitorū
altitudinis. & ipsum opus basium intrasile erat. & se^lpturę intē iuncturas intē coronulis
et plectas. leones & boues & cherubim. & in iuncturis similiter desup. & sup leones &
boues quasi lora ex aere dependentia. & quatuor rotę p bases singulas. & axes
erei. et p quatuor partes quasi humeruli subter literem fusiles contra se inuicem
respectantes. Os quoq; literis intrinsecus erat in capitis summitate. & qđ forinsecus
apparebat. unius cubiti erat totū rotundū. pariterq; habebat unū cubitū & dimidiū;
in angulis autē columnarū uarię celaturę erant. & media inter columnā quadrata &
nō rotunda. Quatuor quoq; rotę que p quatuor angulos basis erant. coherabant sibi
subter basim. Vna rota habebat altitudinis^{unū} cubitū & semis. Tales autem rotę erant.
quales solent incurrū fieri. & axes earū. & radi. & eanti. & modioli. omā fusilia. Nam
& humeruli illi quatuor. p singulos^{angulos} basis unius ex ipsa basi fusiles & conuincti erant.
Infummitate autē basis erat quedam rotunditas. unius & dimidiū cubiti ita fabricata.
ut liter desup possēt imponi. habens celaturas suas & se^lpturas uarias in semet ipso.
Sculpsit quoq; in tabulatis illis que erant exere. in angulis cherubim. & leones &

tria milia metretę.

palmas quasi in similitudinem stantis hominis. ut non celata sed apposita percipit
 uiderentur. In hunc modum fecit decem bases. fuisit una & mensura sculpturaq; e simili.
 † Fecit quoque decem luteris aereos. quadraginta batos capiebat luter unus. eratq; quatuor
 cubitorum. singulosq; luteris p singulas. id est decem bases posuit. & constituit decem
 bases. quinq; ad dexteram partem templi & quinq; ad sinistram. mare aut posuit ad dex
 teram partem templi contra orientem ad meridiem. Fecit ergo hiram lebetas. iscutias.
 & amulas. & pfectit omne opus regis salomonis in templo domini. columnas duas. & funiculos
 capitellorum super capitella columnarum duos. & retiacula duo ut operirent duos funiculos
 qui erant super capita columnarum. et malogariata ^{malis quadraginta} quadraginta in duobus retiaculis. duos
 uersus malogariatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant
 super capita columnarum. & bases decem & luteris decem super bases. mare unum & boues
 duodecim subter mare. & lebetas. & iscutias. & amulas. Omnia uasa que fecit hiram regi
 salomoni in domo domini. de aurtical co erant ^{et} in campestris regione iordanis fudit ea rex
 in argilosa terra. inter socho & sartan. et posuit salomon omnia uasa. Propter multi
 tudinem autem nimiam. non erat pondus eius. Fecitq; salomon omnia uasa in domo
 domini. altare aurtum. & mensam super quam ponerentur panes propositionis auream.
 & candelabra aurea quinq; ad dexteram & quinq; ad sinistram contra oraculum
 ex auro primo & quasi lili flores. & lucernas desuper aureas. & forcipes aureos.
 & hidrias. & fusenulas. & fi. alas. & mortariola. & turibula de auro purissimo.
 & cardines ostiorum domus templi interioris sancti sanctorum. & ostiorum domus templi
 ex auro erant. Et pfectit omne opus quod faciebat salomon in domo domini. & intulit que
 sanctificauerat dauid pater suus. argentum & aurum & uasa. & reposuitque in thesauro domus domini.

+

VII.

Tunc congregati sunt omnes maiores nationis israel cum principibus tribuum. & duces
 famularum filiorum israel ad regem salomonem in hierusalem. ut deferrent arcam
 fidei domini de ciuitate dauid. id est de syon. Conuenitque ad regem salomonem
 uniuersus israel in mense hecchanim insollempti die. ipse est mensis septimus.
 Veneruntque cuncti senes israel. & tulerunt sacerdotes arcam. & portauerunt
 arcam domini & tabernaculum fidei. & omnia uasa sanctuarii que erant in
 tabernaculo. & ferebant ea sacerdotes & leuitae. Rex autem salomon & omnes

VIII.

ei dicens non auferetur de te uir coram me q̄ sedeat sup thronū isrl̄. ita tamen si
 custodierint filii tui uiam suam ut ambulent coram me sic tu ambulasti in cōspectu
 meo. Et nunc dñe dñs isrl̄ firmantur uerba tua que locutus es seruo tuo dñi patri
 meo. Ergone putandū ē qd̄ uere dñs habitet sup terrā. Si enī celum ⁊ celi celorū
 te capere non possunt. q̄nto magis dom̄ hęc qm̄ edificauit. Sed respice adorationē
 serui tui ⁊ ad p̄ces eius. dñe dñs m̄s. Audi h̄ymnū ⁊ orationem qm̄ seruis tuis orat
 coram te hodie. ut sint oculi tui ap̄ti sup domū hanc nocte ⁊ die sup domū de qua
 dixisti. erit nom̄ meū ibi. ut exaudias orationem qm̄ orat ad te seruis tuis in loco
 isto. ut exaudias deprecationē serui tui et populi tui isrl̄ qd̄ cunq; orauerint
 in loco isto. ⁊ exaudies in loco habitaculi tui in celo. et cū exaudieris. p̄pitius eris.
 Si peccauerit homo in proximum suum. ⁊ habuerit aliq̄d iuramentū q̄ teneatur
 asstrictus. et uenerit p̄p̄t iuramentū coram altari tuo in domū tuā. tu exaudies
 in celo. ⁊ facies ⁊ iudicabis seruos tuos. condempnans impiū. et reddens uiam
 suam sup caput ei. iustificansq; iustū ⁊ retribuens ei scdm̄ iusticiā suā. Si fugerit
 populus tuus isrl̄ inimicos suos q̄ peccaturus ē tibi. ⁊ agentes p̄ penitentiam. ⁊
 confitentes nomini tuo. uenerint et orauerint ⁊ deprecati fuerint in domo
 hac. exaudi in celum. ⁊ dimitte peccatū populi tui isrl̄. ⁊ reduces eos in terram
 qm̄ dedisti patrib; corū. Si clausum fuerit celū ⁊ non pluerit. p̄p̄t peccata
 corū. ⁊ orantes in loco isto p̄ penitentia egerint nomini tuo. ⁊ a peccatis suis
 conuersi fuerint p̄p̄t afflictionem suā. exaudi in celo. ⁊ dimitte peccata seruoꝝ
 tuoꝝ ⁊ populi tui isrl̄. et ostende eis uiam bonā p̄ qm̄ ambulent. ⁊ da pluuiam
 sup terrā tuā qm̄ dedisti populo tuo in possessionē. Fames si aborta fuerit
 in terra. aut pestilentia. aut corruptus aer. aut erugo. locusta. rubigo. ⁊ afflixerit
 eū. et inimicus ei portas obsidens. om̄s plaga. uniuersa infirmitas. cuncta
 deuotatio ⁊ impetratio que acciderit om̄i homini de populo tuo isrl̄. si quis
 cognouerit plagam cordis sui. ⁊ expanderit manū suas in domo hac. tu exaudies
 in celo in loco habitationis tue. ⁊ reppitiaberis ⁊ facies ut des unicuiq; scdm̄
 om̄s uias suas sicut uideris cor ei. quia tu nosti solus cor omniū filioꝝ hominū.
 ut timeant te cunctis dieb; quib; uiuunt sup faciem terrę qm̄ dedisti patrib; nr̄is.

Insup & alienigena qui non ē de populo tuo isrl̄ cum uenerit de terra longinqua
p̄p̄t̄ nom̄ tuum. audietur enī nom̄ tuum magnū & manus tua fortis & brachium
tuum extentū ubique. cū uenerit ergo & orauerit in loco hoc. tu exaudies in celo
infirmam̄to habitaculi tui. & facies om̄a p̄ quib; inuocauerit te alienigena. ut discant
uniuersi populi terrarū nom̄ tuum timere sicut populus tuus isrl̄. & p̄bent quia
nom̄ tuū inuocauit ē sup̄ domū hanc qm̄ edificauit. Si egressus fuerit populus tuus
ad bellum contra inimicos suos p̄ uiam qm̄cunq; miseris eos. orabunt te contra
uiam ciuitatis qm̄ elegisti & contra domū qm̄ edificauit nomini tuo. exaudies
in celo orationē eorū & ip̄ces eorū. et facies iudicium eorū. Quod si peccauerint
tibi. n̄ ē enim homo q̄ non peccet. & iratus tradideris eos inimicis suis & captiui
ducti fuerint intra inimicorū longe ut p̄p̄t̄ & egerint p̄ penitentiā in corde
suo in loco captiuitatis. & conuersi de p̄cati fuerint in captiuitate sua dicentes.
peccauim;. inique egimus. impie gessim;. & reuersi fuerint ad te in uniuerso corde
suo. & tota anima sua in terra inimicorū suorū ad qm̄ captiui ducti fuerint. &
orauerint te contra uiam terre sue qm̄ dedisti patrib; eorū. & ciuitatis qm̄ elegisti.
et templi qd̄ edificauit nomini tuo. exaudies in celo infirmam̄to solui tui orationē
eorū ip̄ces. & facies iudicium eorū. & reppitaberis populo tuo q̄ peccauit tibi.
et om̄ib; iniquitatib; eorū quib; p̄uariati sunt in te. & dabis misericordiam corā eis
q̄ eos captiuos habuerint ut misereant̄ eis; populus enī tuus ē & hereditas tua
quos eduxisti de terra egypti de medio fornacis ferreae. ut sint oculi tui apti
ad deprecationē serui tui & populi tui isrl̄. & exaudies eos in uniuersis p̄ quibus
inuocauerint te. Tu enī separasti eos tibi in hereditatē de uniuersis populis terrę.
sic locutus es p̄ moysen seruum tuū. q̄ndo eduxisti patres nr̄os de egypto p̄to dn̄e d̄s.
Factum ē autē cum compleisset salomon orans dn̄m omnē orationem & deprecationem hanc.
surrexit de conspectu altaris dn̄i. utrunq; enī genu in terram fixerat. & manū exten
derat ad cælum. Stetit ergo & benedixit omni eccl̄e isrl̄ uoce magna dicens. benedict̄
dn̄s q̄ dedit requiem populo suo isrl̄. iuxta omnia que locutus ē. Non cecidit ne
unus quidem sermo. ex om̄ib; bonis que locutus ē p̄ moysen seruum suū. Sit dn̄s
d̄s nr̄ nobiscum sicut fuit cū patrib; nr̄is. non derelinquens nos neq; p̄ciens. sed

inclinet corda nr̄a ad se ut ambulemus in uniuersis uis ei. & custodiamus mandata
 ei & ceremonias & iudicia quecumq; mandauit patrib; nr̄is. & sint sermones mei
 isti quib; deprecatus sum coram dño appropinquantes dño dō nr̄o die nocte. ut faciat
 iudicium seruo suo & populo suo isrl̄ p̄ singulos dies. & sciant om̄s populi terre
 quia dñs ipse ē d̄s. & non ē ultra absq; eo. Sit quoq; cor nr̄m p̄fectū cū dño
 dō nr̄o. ut ambulemus in deereis ei. & custodiamus mandata eius sicut & hodie.

VIII. Igitur rex & om̄s isrl̄ cum eo immolabant uictimas coram dño; mactantque
 salomon hostias pacificas quas immolauit dño. bouum uiginti duo milia. & uicium
 centū uiginti milia. & dedicauit templum dñi rex & filii isrl̄. In die illa scificauit
 rex mediū atrii qđ erat ante domū dñi. fecit quippe ibi holocaustū & sacrificiū
 & adipem pacificorū. q̄a altare p̄neum qđ erat coram dño min⁹ erat. & capere
 n̄ poterat holocausta. & sacrificium & adipem pacificorū. Fecit ergo salomon
 in tēpore illo festiuitatem celebrem. & om̄s isrl̄ cū eo multitudo magna. ab
 introitu emath usq; ad riuum egypti coram dño dō nr̄o. septem dieb; & septē
 diebus. id ē; quatuordecim diebus. & in die octaua dimisit populos. Qui bene-
 dicentes regi. p̄fecti sunt in tabernacula sua letantes. & alacri corde sup
 om̄ib; bonis que fecerat d̄s dauid seruo suo. & isrl̄ populo suo. factū ē autē
 cū p̄fecisset salomon edificium domi dñi & edificium regis & om̄e qđ optauerat
 & uoluerat facere. apparuit dñs ei secundo sicut apparuerat ei in gabaon.
 dixitq; dñs ad eum; exaudiui orationē tuā et deprecationē tuā quā deprecatus
 es coram me. Scificauit domū hanc qm̄ edificasti ut ponerem nom̄ meū ibi
 in sempiternū. & erunt oculi mei & cor meū ibi cunctis diebus. Tu quoq; si
 ambulaueris coram me sic ambulauit pater tuus in simplicitate cordis & in
 equitate. & feceris om̄a que p̄cepi tibi. & legitima mea & iudicia mea seruaueris.
 ponam thronū regni tui sup isrl̄ in sempiternum sic locutus sum dauid patri tuo
 dicens. n̄ auferetur de genere tuo uir de solio isrl̄. Sin autē auersione auersi
 fueritis uos & filii ur̄i non sequentes me nec custodientes mandata mea &
 ceremonias quas p̄posui uob; sed abieritis & colueritis deos alienos & adora-
 ueritis eos. auferam isrl̄ de superficie terre qm̄ deiecit. & templū qđ scificauit

nomini meo. p̄ciā a conspectu meo. eritq; isrl̄ in p̄uerbium & in fabulā cunctis
populis. et dom̄ hęc erit in exemplum. Om̄s qui transierit p̄eam. stupebit & sibilabit.
& dicet; quare fecit dñs sic terre huic & domui huic. Et respondebunt; quia
dereliquerunt dñm dñm suum qui eduxit patres eorū de terra egypti. & secuti s̄t
deos alienos & adorauerunt eos et coluerunt. ideo indux̄ dñs sup̄ eos omne
malum hoc. Expletis autē annis uiginti post qm̄ edificauerat salimon duas dom̄.
idē domū dñi & domum regis. hiram rex tyri p̄bente salimoni ligna cedrina
& abiegnā & aurū iuxta omē qđ opus habuerat. Tunc dedit salimon hiram .xx
oppida in terra galilee. Et egressus ē hiram de tyro ut uideret oppida quę
dederat ei salimon. & non placuerunt ei & ait; hęc ne sunt ciuitates quas dedisti
mibi frat̄. & appellauit eas terram chabul usq; in chem hanc. Misit quoq; hiram
ad regem ^{salimonē} centum uiginti talenta auri. Hęc ē summa expensarū qm̄ obtulit rex
salimon ad edificandam domū dñi. & domum suam. & mello. & murū hierlm̄.
& eser. & maggeddo. & gazer. Hurao rex egypti ascendit & ē ep̄t gazer
succenditq; eam igni. & ē ananē qui habitabat in ciuitate interfecit. & dedit eā
in dotem filie sue uxoris salimonis. Aedificauit ergo salimon gazer & bethoron
inferiorem. & baalath. & palmiram in terra solitudinis. & om̄s uicos qui ad se
pertinebant. & erant absq; muro; munuit. & ciuitates curruum. & ciuitates eq̄tum.
& qđcunq; ei placuit ut edificaret in hierlm̄ et in libano in om̄i t̄ra potestatis
sue. Vniuersum popl̄m q̄ remanserat de amorreis. & hecheis. & ferezeis. & ueis.
et iebuseis qui non sunt de filiis isrl̄. horū filios q̄ remanserant in terra. quos
scilicet non potuerunt filii isrl̄ exterminare. fecit salimon tributarios usq; ad
diem hanc. De filiis autē isrl̄ n̄ constituit salimon seruire quēq; m̄. sed erant uiri
bellatores & ministri ei. & p̄ncipes & duces & p̄fecti curruum & equorū. Erant
autē principes sup̄ om̄a opera salimonis. p̄positi quingenti quinquaginta.
q̄ habebant subiectū populū. & statutis operib; imperabant. filia autem
pharaonis ascendit de ciuitate dauid in domū suam. qm̄ edificauerat ei salimon;
tunc edificauit mello. Offerebat quoq; salimon trib; uicib; pannos singulos
holocausta et pacificas uictimas sup̄ altare qđ edificauerat dñs. & adolebat

53
 thymama coram dno; pfectuq e templum. Classē quoq fecit rex salomon
 mationgabē que e iuxta abilam in litore maris rubri in terra idumea. misticq
 hiram in classē illā ueros suos uiros nauticos & gregios maris. cum seruis
 salomonis. Qui cum uenissent in ophyr. sumptv inde aurv quadringentorv
 uiginti talentorv deculerunt ad regem salomonem. **S**ed & regina saba
 audita fama salomonis in nomine dñi uenit temptare e in magnatibus.
 Et ingressa hierlm cum multo comitatu & diuitiis. camelis portantib aromata
 et aurv infinitv nimis & gemmas piosas. uenit ad salomonem & locuta e
 ei uniuersa que habebat in corde suo. Et docuit ea salomon omā uerba que
 pposuerat. non fuit sermo q regem possit latere. & non responderet ei. Videns
 aut regina saba omne sapientiam salomonis. & domū qm edificauerat ieribos
 nise ei. & habitacula seruoꝝ. & ordinem ministrantiū uestesq; eoz & pincer
 nas. & holocausta que offerebat in domo dñi non habebat ultra spm. Dixitq;
 ad regem. uerus e sermo quem audiui in terra mea sup sermonib; tuis & sup
 sapientia tua. & non credebam narrantib; mihi donec ipsa ueni & uidi oculis
 meis. & pbaui qd in terra pars mihi nuntiata n̄ fuerit. Maior est sapientia
 & opera tua. qm rumor quem audiui. Beati uiri tui & beati serui tui hi
 qui stant coram te semp. & audiunt sapientiam tuā. Sit dñs ds tuus benedictus
 cui complacuisti. & posuit te sup thronū isrl. eo qd dilexerit dñs isrl in sempitnū
 & constituit te regem ut faceres iudicium iustitiam. Dedit ergo regi centv
 uiginti talenta auri. & aromata multa nimis. & gemmas piosas. Non sunt
 allata ultra aromata tam multa qm ea que dedit regina saba regi salomoni.
 Sed et classis hiram que portabat aurv de ophyr. attulit ex ophyr ligna
 thyrna multa nimis & gemmas piosas. fecitq; rex delignis thyrnis fulchra
 domi dñi & domus regis. & cytharas lyrasq; cantoribus. Non sunt allata
 huiusmodi ligna thyrna neq; uisa usq; in p̄sentem diem. Rex aut salomon
 dedit reginē saba omā que uoluit & petiuit ab eo. exceptis his que ultro
 obtulerat ei munere regio; que reuersa e & abi in terrā suā cū seruis suis.
 Erat aut pondus auri qd afferebatur salomoni pannos singulos. se centorv

occulta e secretis sue inuestigatione
 p̄sentidine peccatorū delicta.
 Vidit ecclē regentū e gregiam lupi
 omnia xpi p carnalia istra
 gentiliū pl̄lum. an̄ iam ualde
 doctrinā philosophicā. acceptis
 intellecta saluti ur̄. in p̄p̄
 spūaliū mirabilia bono. agnunt
 uirū labore. n̄ est ar̄. n̄ po
 renissimū carit̄. de cuius
 entia d̄. om̄a in misericordia
 numero estra uis. Vidit idem
 qm. edificauerat. & in carnatione
 hois. isrl̄. qd habebat om̄is p̄cepto
 diuinitatis corporealis. Vidit & os
 salomonis. & illos qd d̄. d̄. d̄.
 isrl̄. & ut facia uoluntate. et qui
 me miser patris. & b̄. & xpi. p̄. salus
 n̄. refertur celestis b̄. ep̄. ul̄. p̄. p̄. p̄. p̄.
 e b̄. & sum̄. dñi. acq̄. s̄. t̄. e. & in
 n̄. et a. & p̄. p̄. q̄. t̄. t̄. & b̄. & i.
 Altaris s̄. uer̄. e. celestis. d̄. b̄. d̄.
 pan̄. e. & d̄. d̄. e. i. p̄. & n̄. & d̄.
 n̄. p̄. d̄. d̄. homo. Vidit & holoc. i. i. t̄.
 et. & n̄. t̄. s̄. sine dubio supplicatio
 n̄. q̄. m̄. i. t̄. r̄. ob̄. i. p̄. i. t̄. u. i. u.
 d̄. & in e. t̄. m̄. b̄. i. l̄. e. & d̄. i. u. i. u.
 Cūq; p̄. uenerit. regina. h̄. e. s̄. u. e. c̄. e. l̄.
 s̄. u. e. q̄. u. e. q̄. a. n̄. i. m̄. a. s̄. a. m̄. a. i. c̄. e. l̄. b̄.
 u. i. s̄. i. o. n̄. e. p̄. a. c̄. e. s̄. & i. n̄. ḡ. e. s̄. s̄. a. u. e. r̄. e. b̄. e. a. u. i.
 r̄. e. q̄. u. e. & r̄. e. l̄. i. m̄. a. r̄. e. l̄. e. s̄. t̄. i. p̄. o. s̄. i. l̄. o. s̄.
 m̄. u. l. t̄. o. p̄. i. a. r̄. e. m̄. ḡ. a. s̄. i. f. i. c̄. o. m̄. e. a. p̄. p̄. i.
 u. e. q̄. m̄. e. i. f̄. e. i. n̄. h̄. a. c̄. i. n̄. p̄. h̄. e. n̄. e. i. o. q̄.
 p̄. p̄. h̄. e. a. r̄. u. i. a. q̄. n̄. q̄. h̄. e. n̄. i. c̄. a. l̄. l̄. e. e.
 e. i. t̄. a. n̄. q̄. i. n̄. s̄. p̄. e. c̄. u. l̄. o. i. n̄. e. n̄. ḡ. a. t̄. e. & t̄.
 a. u. t̄. o. c̄. u. l̄. i. s̄. s̄. u. s̄. u. i. d̄. e. b̄. r̄. & f̄. a. c̄. e. & d̄. f̄. a. c̄. e.
 e. i. e. & b̄. e. a. t̄. & i. l. l. u. s̄. t̄. r̄. i. s̄. u. n̄. a. m̄. i. n̄. e.
 s̄. t̄. u. e. n̄. d̄. a. s̄. r̄. e. m̄. u. n̄. e. r̄. a. t̄. o. r̄. u. s̄. i. n̄. d̄. i. r̄. e. t̄. a.
 d̄. i. u. i. t̄. a. s̄. & i. f̄. f̄. a. b̄. i. l̄. e. b̄. r̄. e. q̄. u. e. h̄. u. i. u. e. r̄. b̄.
 n̄. i. u. i. d̄. e. m̄. p̄. o. t̄. e. r̄. e. d̄. i. c̄. e. n̄. s̄. u. e. r̄. e. & f̄. i. c̄. e. r̄. e. m̄. o. r̄. e. t̄.
 e. r̄. e. u. e. r̄. a. u. s̄. q̄. p̄. a. u. t̄. e. d̄. e. l̄. i. ḡ. u. i. t̄. u. l̄.
 f̄. i. d̄. e. n̄. o. c̄. o. p̄. e. n̄. d̄. r̄. i. s̄. u. e. n̄. a. t̄. i. q̄. u. e.
 o. u. i. t̄. a. r̄. e. n̄. a. i. p̄. o. d̄. e. s̄. i. d̄. e. r̄. i. a. & u. o. u. i. t̄. a. n̄. s̄. i. p̄.
 ḡ. r̄. e. d̄. i. t̄. & a. l. q̄. u. i. u. i. p̄. o. t̄. e. r̄. e. e. s̄. t̄. i. m̄. a. r̄. i. a.
 p̄. o. t̄. e. r̄. e. t̄. h̄. a. b̄. e. r̄. e. d̄. e. p̄. e. c̄. p̄. t̄. i. o. n̄. e. f̄. r̄. u. e. c̄. u. l̄.
 n̄. h̄. a. b̄. e. r̄. e. d̄. e. s̄. i. d̄. a. c̄. e. t̄. f̄. a. s̄. i. d̄. u. i. & d̄.
 q̄. u. e. u. o. s̄. b̄. o. n̄. a. p̄. d̄. u. a. t̄. & q̄. u. i. u. i. t̄. a. n̄. q̄. u. e.
 n̄. i. n̄. s̄. e. l̄. a. f̄. i. l̄. i. e.

VIII

sexaginta sex talentorū auri. excepto eo qđ afferbant iuri qđ sup uectigalia
erant. & negotiatores uniuersiq; scuta uendentes. & om̄s reges arabie ducesq;
terre. fecit quoq; rex salimon ducenta scuta de auro puro. secentos auri siclos
dedit in laminas scuti unus. & trecentas peltas ex auro p̄bato. trecente lamina
auri unam peltam uestiebant. posuitq; eas rex in domo silue libani. fecit etiā
rex salimon thronum de ebore grandem. et uestiuit eū auro fuluo nimis.
qđ habebat sex gradus. et summitas throni rotunda erat. impar te posteriori.
duo manū hinc atq; inde tenentes sedile. et duo leones stabant iuxta manus
singulas. & duo decem leuiculi stantes sup sex gradus hinc atq; inde. Non est
factum tale opus in uniuersis regnis. Sed et om̄a uasa de q̄b; potabat rex salimon
erant aurea. & uniuersa suppellex domū salus libani de auro purissimo. Non erat
argentū nec alicuius p̄ti putabat in dieb; salimonis. quia clas̄is regis p̄mare
cum clas̄e hitan semel p̄ tres annos ibat in tharsis. deferens inde aurū & argentū.
dentes elefantorū & simias & pauos. Magnificatus ē ergo rex salimon sup
om̄s reges terre diuitis et sapientia. & uniuersa terra desiderabat uultum
salimonis ut audiret sapientiā ei qm̄ dederat dñs in corde eius. Et singuli.
deferrebant ei munera. uasa argentea et aurea. uestes et arma bellica.
aromata quoq; & equos & mulos p̄ annos singulos. Congregauitq; salimon
currus & equites. et facti sunt ei mille quadringenti currus. & duodeci milia
equitū. et disposuit eos p̄ ciuitates munitas. & cum rege in hierlm̄. fecitq; ut
tanta esset abundantia argenti in hierlm̄ q̄nta lapidum. & cedrorū p̄but
multitudinē quasi s̄r comoros que nascunt in campetribus. & educebantur
equi salimoni de egypto. & dec. a. negotiatores enī regis emebant dec. a. &
statuto p̄cio p̄ducebant. Egrediebāt autē quadriga ex egypto secentis siclis
argenti. et equis centū quinquaginta. atq; in hunc modū cuncti reges cec̄th orū
& s̄r r̄ie equos uenundabant. **R**ex autē salimon. amauit mulieres alienigenas
multas; filiam quoq; pharaonis. & moabitidas. & ammanitidas. idumeas &
sidoneas & cec̄th. as de gentib; sup quib; dixit dñs filius isrl̄. non ingredientur
ad eas. neq; de illis ingredientur ad isrl̄. Certissime enī auerrent corda ur̄a.

ut sequamini deos earū. Huius itaq; copulatus ē salimon ardentissimo amore; fuerūq;
 ei uxores quasi regine septingente. & concubine trecente. & auerterunt mulieres
 cor eius. Cumq; iam eēt senex. deprauatū ē p̄ mulieres cor ei' ut sequerēt deos alienos.
 nec erat cor ei' p̄fectū cum dñō dō suo sicut cor dauid patris eius. Sed colebat salimon
 ashtar ten deam sidomorū. ^{et ebanos deā moabitaz.} melchom idolum ammanitarū. Fecitq; salimon qd̄ n̄
 placuerat coram dñō. & non adimpleuit ut sequerēt dñm sicut dauid pater eius.
 Tunc edificauit salimon sanum eamos idolo moab in monte q̄ ē contra hierlīm. &
 melchom idolo filiorū ammon. atq; in hunc modū fecit uniuersis uxorib; suis
 alienigenis. que adolebant tura immolabant diis suis. Igitur iratus ē dñs salimoni
 qd̄ auersa eēt mens ei' ad dñō dō isrl̄. q̄ apparuerat ei sedō. et p̄ceperat de uerbo hoc
 ne sequeretur deos alienos. & non custodiuit que mandauit ei dñs. Dix̄ itaq; dñs
 salimoni; quia habuisti hoc apud te. & non custodisti pactū meū. & p̄cepta mea
 que mandauit tibi. disumpens semdū regnū tuum. & dabo illud seruo tuo;
 ueruntq; in dieb; tuis non faciam p̄p̄t̄ dauid patrem tuum. Demani filii tui semdā
 illud. nec totū regnum auferam. sed tribū unam dabo filio tuo p̄p̄t̄ dauid seruū
 meū. & hierlīm qm̄ elegi. Suscepit autē dñs aduersarium salimoni ad ad idumeū.
 de semine regis q̄ erat in edom. Cum enī eēt dauid in idumea & ascendisset ioab
 p̄nceps militie ad sepeliendos eos q̄ fuerant interfecti. & occidisset omē masculinū
 in idumea. sex enī mensib; ibi moratus ē ioab & om̄is isrl̄. donec interimerent
 omē masculinum in idumea fugit ad ad ipse tuus idumei deseruis patris eius
 cū eo. ut ingrederent̄ egyptū. Erat autē adad puer paruulus. Cumq; surrexissent
 demachian uener̄ in pharan; tuleruntq; secum uiros de pharan; et introierunt
 egyptū ad pharaonem regem egypti. q̄ dedit ei domū. & serbos constituit. tēra
 delegauit. Et inuenit adad gām coram pharaone ualde. intavit̄ ut daret ei
 uxorem. sororem uxoris sue. germanā tafnes regine. Genuitq; ei soror tafnes
 genebath filium. & nutritiuit eū tafnes in domo pharaonis; eratq; genebath
 habitans apud pharaonem cum filiis eius. Cumq; audisset adad in egypto
 dormisse dauid cum patrib; suis. et mortuum eē ioab p̄ncipem militie. dixit
 pharaoni; dimitte me ut uadam in terram meā. Dixitq; ei pharao; qua enim re

apud me indiges: ut queras ire in terram tuam. At ille respondit: nulla, sed obsecro te.
ut dimittas me. Suscitauit quoque ei dominus aduersarium rozam filium eliadā quī fugerat
ad adazer regem soba dominū suum. & congregauit contra eū uiros: & factus ē
p̄ncip̄s latronum cum interficeret eos dauid. abieruntq; damasco & habitauer̄
ibi. & constituit eū regem in damasco. eratq; aduersarius isrl̄ cunctis diebus
salomonis. Et hoc ē malum adad & odium contra isrl̄: regnauitq; in syria.
Hieroboam quoque filius nabath efrateus desareda: cuius mater erat nomine serua
mulier uidua seruus salomonis. leuauit manum suā contra regem. Et hęc causa
rebellionis aduersus eū. quia salomon edificauit mello: & coequauit uoraginē
ciuitatis dauid patris sui. Erat autē hieroboam uir fortis et potens; uidensque
salomon adolescentem bone indolis & industrium: constituit eū p̄fectū sup
tributa uniuerse dom̄ ioseph. factū ē igitur in tempore illo ut hieroboam
egredere de hier̄lm̄: & inueniret eū abias filonites p̄pheta in uia optus pallio
nouo; erant autē duo tantū in agro; apprehendensq; abias pallium suum nouū quo
optus erat scidit in duodecim partes: & ait ad hieroboam; tolle tibi decem
scissuras. Hęc enī dicit dñs dñs isrl̄; ecce ego scindam regnū de manu salomonis:
& dabo tibi decem tribus; porro una tribus remanebit ei p̄p̄t̄ seruū meū dauid.
& hier̄lm̄ ciuitatem quā elegi ex omnibus tribus isrl̄: eo quod dereliquerit me &
adorauerit astharten deam sidoniorū: & camos deū moab. & melchom deū
filiorū ammon. & non ambulauerit in uis meis ut faceret iustitiam coram me.
& p̄cepta mea & iudicia sic dauid pater eius. Hęc auferam omē regnū de manu ei.
sed ducem ponam eū cunctis diebus; utq; sup; p̄p̄t̄ dauid seruū meū quē elegi.
quī custodiuit mandata mea & p̄cepta mea; auferam autē regnū de manu filii ei.
& dabo tibi decem tribus; filio autē eius dabo tribum unam: ut remaneat
lucerna dauid seruo meo cunctis diebus; coram me in hier̄lm̄ ciuitate quā
elegi ut esset nom̄ meū ibi. Te autē assumā & regnabis sup omnia que desiderat
anima tua: erisq; rex sup isrl̄. Si igitur audieris omnia que p̄cepero tibi: &
ambulaueris in uis meis & feceris quod rectū ē coram me: custodiens mandata
mea et p̄cepta mea sic fecit dauid seruus meus: ero tecum et edificabo tibi

domum fidelem quomodo edificauit dauid. & tradam tibi isrl. & affligam semen
 dauid sup hoc. ueruntam non cunctis diebus. Voluit ergo salimon interficere
 hieroboam; qui surrexit & aufugit in egypto ad sefae regem egypti. & fuit in
 egypto usq. ad mortem salimonis. Reliquum aut uerboru salimonis & omnia que
 fecit. & sapientia eius. ecce uniuersa scripta sunt in libro ubi dicitur salimonis. Dies
 aut quibus regnauit salimon in hierlm sup omne isrl. quadraginta annis. Dormiit
 salimon cum patribus suis. & sepultus est in ciuitate patris sui. regnauitq. roboam
 filius eius. **XI. xij.** **V**enit aut roboam in sychem; illi enim congregatus erat omnis isrl.
 ad constituendum eum regem. At uero hieroboam filius nabath cum adhuc esset in
 egypto. profugus a facie regis salimonis. audita morte eius. reuersus est de egypto. miser
 & uocauerunt eum. Venit ergo hieroboam & omnis multitudo isrl. & locuti sunt ad
 roboam dicentes; pater tuus durissimum iugum imposuit nobis; tu itaq. nunc immitte
 paululum de imperio patris tui durissimo. & de iugo grauissimo quod imposuit nobis
 & seruiem tibi. Qui ait eis; ite usq. ad tertium diem. & reuertimini ad me. Cumq.
 abisset populus. inuit consilium rex roboam cum senibus qui assistebant coram salimonis
 patre eius dum adhuc uiuere. ait; quid mihi datis consilium ut respondeam populo
 qui dixerunt ei; si hodie obcederis populo huic & serueris. & petitione eorum cesset.
 loquutusq. fueris ad eos uerba lenia. erunt tibi serui cunctis diebus. Qui dereliquit
 consilium senum quod dederant ei. & adhibuit adolescentes qui nutriti fuerant cum eo
 & assistebant illi. dixitq. ad eos; quid mihi datis consilium ut respondeam populo huic
 qui dixerunt mihi. leuius fac iugum quod imposuit pater tuus sup nos. Et dixerunt ei
 iuuenes qui nutriti fuerant cum eo; sic loquere populo huic qui locuti sunt ad te
 dicentes; pater tuus aggrauauit iugum nostrum. tu releua nos; sic loqueris ad eos;
 minus digitus meus grossior est dorso patris mei; & nunc pater meus posuit
 sup uos iugum graue. ego autem addam sup iugum uestrum; pater meus eiecit
 uos flagellis. ego autem eedam uos scorpionibus. Venit ergo hieroboam & omnis
 populus ad roboam die tertio sicut locutus fuerat rex dicens; reuertimini
 ad me die tertia; responditq. rex populo dura. derelicto consilio seniorum
 quod ei dederant. & locutus est eis secundum consilium iuuenum dicens; pater meus

aggauauit iugum ur̄m. ego autē addam iugo ur̄o; pater m̄s cecidit uos flagellis;
ego autē cecidit uos scorpionibus. Et non ad quietem rex populo. qm̄ auersatus
fuerat ex̄ dñs. ut suscitaret uerbum suum qd̄ locutus fuerat in manu abie
silonite ad hieroboam filium nabath. Videns itaq; populus qd̄ nolisset eos
audire rex. respondit ei dicens; que nobis pars in dauid. ut que hereditas
in filio isrl̄. Reuertere in tabernacula tua isrl̄. Nunc uide domum tuā dauid;
& abite isrl̄ in tabernacula sua. sup̄ filios autē isrl̄ quicunq; habitabant in ciui
tatis iuda regnauit roboam. Misit ergo rex roboam ad uirum qui erat sup̄
tributū. & lapidauit ex̄ om̄is isrl̄. & mortuus ē. Porro rex roboam festin̄ ascendit
curru et fugit in hierlm̄. recessitq; isrl̄ ad domum dauid usq; in p̄sentem diem.
Factum ē autem cum audisset om̄is isrl̄ qd̄ reuersus ēēt hieroboam. miserunt
et uocauerūt ex̄ congregato e. et u. reconstituerunt regem sup̄ omnē israhel;
nec secutus est quisquam domum dauid p̄ter tribum iuda solam. Venit autem
roboam hierlm̄ & congregauit uniuersam domum iuda & tribum beniamin
centum octoginta milia electorū uirorū bellatorū. ut pugnaret contra domū
isrl̄. & reduceret regnum roboam filio salimons. Factus ē autē sermo dñi ad
semeiam uirū dī dicens; loquere roboam filiū salimons regem iuda. & ad om̄e
domū iuda & beniamin. & reliquos de populo dicens; hec dicit dñs; non
ascendetis nec bellabitis contra fratres ur̄os filios isrl̄; reuertat̄ uir̄ in do
mū suam. A me enim factum ē uerbum hoc. Audierunt sermonem dñi. &
reuersi sunt. & cetera sicut eis p̄ceperat dñs. Aedificauit autē hieroboam
sichem in monte ephraim. & habitauit ibi. Et egressus inde. edificauit sanuel.
Dixitq; hieroboam in corde suo; nunc reuertetur regnum ad domū dauid.
si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo dñi in hierlm̄. conuertēt
cor populi huius ad dominū suum roboam regem iuda. interficientq; me. &
reuertent̄ ad ex̄. Et ex cogitato consilio. fecit duos utulos aureos & dixit eis;
nolite ultra ascendere hierlm̄; ecce dii tui isrl̄. q̄ eduxerunt te de terra egypti;
posuitq; unum in bethel. et alterū in dan. & factū ē uerbum hoc in peccatum.
Ibat enī populus ad adorandum utulū usq; in dan. Et fecit fana in excel sis. et

sacerdotes de extremis populi qui non erant de filio leui; constituitque diem
 sollempnem in mense octauo quinta decima die mensis. in similitudine sollempnitatis
 que celebrabatur in iuda. Et ascendens altare similiter fecit in bethel. ut
 immolaret vitulis quos fabricatus fuerat. Constituitque in bethel sacerdotes
 excelsoꝝ que fecerat. et ascendit super altare quem extruxerat in bethel. quinta
 decima die mensis octauum quem finxerat de corde suo. & fecit sollempnitatem
 filii israel. & ascendit super altare. ut adoleret incensum. **E**t ecce uir dei uenit
 de iuda in sermone domini in bethel hieroboam stante super altare & thus iacente
 et exclamauit contra altare in sermone domini et ait. altare altare; hec die domini;
 ecce filius natus est domui dauid iosias nomine. & immolabit super te sacerdotes
 excelsoꝝ que nunc in te tura succendunt. et ossa hominum incendet super te.
 Deditque in die illa signum dicens; hoc erit signum quod locutus est dominus; ecce altare
 scindetur. et effundetur cinis qui in eo est. Cumque audisset rex sermonem hominis
 dei quem inelamauerat contra altare in bethel. extendit manum suam de altari
 dicens; apprehendite eum. Et exaruit manus eius quam extenderat contra eum. nec
 ualuit retrahere eam a se. altare quoque scissum est. & effusus cinis de altari.
 iuxta signum quod preduxerat uir dei in sermone domini. Et ait rex ad uirum dei; deprecare
 faciem domini dei tui. & ora pro me. ut restituatur manus mea mihi. Orauit uir dei
 faciem domini. & reuersa est manus regis ad eum. et facta est sicut prius fuerat. Locutus est
 autem rex ad uirum dei; ueni mecum domum ut prandeas. & dabo tibi munera.
 Responditque uir dei ad regem; si dederis mihi mediam partem domus tue. non
 ueniam tecum. nec comedam panem. neque bibam aquam in loco isto. Sic enim mandatum
 est mihi in sermone domini precipientis; non comedes panem. neque bibes aquam. nec
 reuertaris per uiam qua uenisti. Abiit ergo per aliam uiam. & non est reuersus
 per iter quo uenerat in bethel. Prophetes autem quidam senex habitabat in bethel.
 ad quem uenerunt filii sui et narrauerunt ei omnia opera que fecerat uir dei illa die
 in bethel. & uerba que locutus fuerat ad regem. narrauerunt patri suo.
 Et dixit eis pater eorum; per quam uiam abiit. Ostenderunt ei filii sui uiam per quam
 abiit uir dei. qui uenerat de iuda. Et ait filius suis; sternite mihi asinum.

xij.

Qui cum strauissent. ascendit & abiit post uirū dī. et inuenit eū sedentē sub
 therebintū; & ait illi; tunc es uir dī qui uenisti de iuda. Respondit ille; ego
 sum. Dixit ad eum; ueni mecum domū. ut comedas panem. Qui ait; non possum
 reuerti. neq; uenire tecum. nec comedam panem. nec bibam aq̄m in loco isto.
 quia locutus ē dñs ad me in sermone dñi dicens; non comedes panem. n̄ bibes
 aq̄m ibi. nec reuertaris puluē qui ieris. Qui ait illi; et ego ppheta sū similis
 tuus. & angelus locutus ē mihi in sermone dñi dicens; redue eū tecum in domū
 tuam. & comedat panem et bibat aq̄m. fessellit eum. & redūx̄ secū. Comedit
 ergo panem in domo ei. et bibit aq̄m. Cumq; sederent ad mensam. factus est
 sermo dñi ad pphetam q̄ redūxerat eū; & exclamauit ad uirū dī q̄ uenerat
 de iuda dicens; hęc dicit dñs; quia non oboediens fuisti ori dñi. n̄ custodisti
 mandatū qd̄ pcepit tibi dñs dī tuus. et reuersus es. & comedisti panem &
 bibisti aq̄m in loco in quo pcepi tibi ne comederes panem neq; biberes aq̄m.
 non inferetur cadauer tuum in sepulcrū patrū tuorū. Cumq; comedissent
 & bibissent. strauit asinum suum ppheta quem redūxerat. Qui cum abisset.
 inuenit eū leo in uia & occidit. et erat cadauer eius p̄iectū in uia. asinū autē
 stabat iuxta illum. & leo stabat iuxta cadauer. Et ecce uiri transeuntes uiderū
 cadauer p̄iectū in uia. et leonem stantem iuxta cadauer. et uenerū. et diuulga
 uerunt in ciuitate in qua ppheta senex ille habitabat. Qd̄ cum audisset
 ppheta ille q̄ redūxerat eū. de uia. ait; uir dī ē qui in oboediens fuit ori
 dñi. et tradidit eū dñs leoni. et confregit eū & occidit iuxta uerbum dñi
 qd̄ locutus ē ei. Dixitq; ad filios suos; sternite mihi asinum. Qui cū strauissent
 & ille abisset. inuenit cadauer ei p̄iectū in uia. et asinum & leonem stantes
 iuxta cadauer. Non comedit leo cadauerē. nec lesit asinum. Tulit ergo ppheta
 cadauer uiri dī et posuit illud sup̄ asinum. & reuersus intulit in ciuitatem
 pphete semis ut plangerent eū. Et posuit cadauer eius in sepulcro suo. & plauerū
 eū. heu. heu. frater mi. Cumq; plauerent eū. dixit ad filios suos; cū moruus
 fuero. sepelite me in sepulcro in quo uir dī sepultus ē. iuxta ossa ei ponite
 ossa mea. Profecto enim ueniet sermo quem p̄dixit in sermone dñi contra

55.
 Quid ē enī quod uir dī contra
 altare samarie ad ppheticandū dī
 reuertit. p̄sentē regē auctōritatē
 libere uociferorē. cuius dī q̄
 regis uocem sum brachium in rigō
 rem mirabili. affert. q̄ tamen
 max̄ misericordit̄ saluti restituit
 cuius in domo inuicatus comedere
 noluit. quia nemina comedere
 phibitōnis dñice p̄cepta strauit.
 qui tam in eadē uia & sedū dī comedere
 & p̄iectū in uia. Quamre quid
 tibi aliē dī dicatione colligimus.
 qui ut ita dixerim formidando
 suspicām. n̄ q̄ for̄sitan apud semē
 ipsum tacit. p̄ceptis dñicis
 regem se ē complisse. gl̄ie ab̄tina
 mōe soliditate quassatus ē. in
 de amarepe culpa subripuit.
 unde gl̄ia corde surrex̄. ut pphete
 fili uerbi dēceptis diceret.
 quia nequa quā p̄p̄e furatidinis
 fuerit. q̄ ad regis uerba restitit
 ser. Bene autē. i cuius ore morat̄
 sententiam. accep̄. cuius seducti
 one. uir p̄cepto demat̄. ut inde
 p̄cepta uenaciter sumeret. unde
 eul p̄a neglegent̄ admittit.

XIII

XIII

altare quod est in bethel & contra omnia fana excelsorum que sunt in urbibus samarie. Post uerba hec non est reuersus hieroboam de uia sua pessima: sed contrario fecit de nouissimis populi sacerdotes excelsorum. Quicumque uolebat implebat manu suam et fiebat sacerdos excelsorum; et propter hanc causam peccauit domus hieroboam. et uersa est et deleta de superficie terre.

In tempore illo egrotauit abia filius hieroboam. Dixitque hieroboam uxori sue; surge & commuta habitum ne cognoscaris quod sis uxor hieroboam. et uade in silo ubi est abia propheta qui locutus est mihi quod regnaturus essem super populum hunc. Tolle quoque in manu tua decem panes & crustulam. et uas mellis. et uade ad illum. ipse indicabit tibi quod euenturum sit huic puero. fecit ut dixerat uxor hieroboam; et confurgens abiit in silo. et uenit in domum abia. At ille non poterat uidere. quia caligauerant oculi eius pro senectute.

Dixit autem dominus ad abiam; ecce uxor hieroboam ingreditur. ut consulat te super filio suo quia egrotat; hec et hec loqueris ei. Cum ergo illa intraret & dissimularet se esse que erat. audiuit abia sonitum pedum eius introeuntis per ostium et ait. ingrederetur uxor hieroboam. quare aliam te esse simulat. Ego autem missus sum ad te duri nuntius. Vide et dic hieroboam; hec dicit dominus deus israel; quia exaltaui te de medio populi. & dedi te ducem super populum meum israel. et sedi regnum domus dauid & dedi illud tibi. & non fuisti sicut seruus meus dauid qui custodiuit mandata mea. & secutus est me in toto corde suo faciens quod placitum esset in conspectu meo. sed operatus es male super omnes qui fuerunt ante te. & fecisti tibi deos alienos & conflatales ut me ad iracundiam uocares. me autem precisti post tergum tuum. idcirco ecce ego inducam mala super domum hieroboam. & percussam de hieroboam in gentem ad parietem. & clausam. & nouissimum misisti. et mundabo reliquias domus hieroboam. sicut mundari solet finis usque ad purum. Qui mortui fuerint de hieroboam in ciuitate. comedent eos canes. qui autem mortui fuerint in agro. uorabunt eos aues celi. quia dominus locutus est. Tu igitur surge & uade in domum tuam. & in ipso introitu pedum tuorum in urbem morietur puer. & plangent eum omnes israel & sepeliet. Iste enim solus inferetur de hieroboam in sepulcrum. quia inuentus est super eo sermo bonus ad dominum deum israel in domo hieroboam. Constituet autem sibi dominus regem super israel qui percussat domum hieroboam in hac die

et in hoc tempore. & peccet dominus deus israel sicut moueri solet harundo in aqua. & euellet
israel de terra bona hanc quam dedit patribus eorum. & uentilabit eos trans flumen. quia fecerunt
sibi lucos ut irritarent dominum. & tradet dominus israel propter peccata hieroboam qui peccauit
& peccare fecit israel. Surrexit itaque uxor hieroboam et abiit. et uenit in therfa. Cumque
illa ingrederetur limen domus. puer mortuus est. & sepelierunt eum; et planxit illum omnis
israel iuxta sermonem domini quem locutus est in manu serui sui abie prophete. Reliqua
autem uerborum hieroboam quomodo regnauerit & quomodo pugnauerit. ecce scripta sunt
in libro uerborum dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit hieroboam uiginti duo
anni sunt. & dormiuit cum patribus suis. regnauitque nadab filius eius pro eo. Porro roboam
filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta & unius anni erat roboam cum
regnare coepisset. & decem et septem annis regnauit in hierusalem ciuitate quam
elegit dominus ut poneret nomen suum ibi ex omnibus tribubus israel; nomen autem matris eius
naama ammanites. Et fecit iudas multum coram domino. & irritauerunt eum super omnibus
que fecerant patres eorum in peccatis suis que peccauerunt. Edificauerunt enim ipsi sibi
aras et statuas & lucos super omnem collem excelsum. & subter omnem arborem frondosam;
sed et effeminati fuerunt in terra, feceruntque omnes abominationes gentium quas
attriuit dominus ante faciem filiorum israel. In quinto autem anno regni roboam. ascendit
setac rex egypti in hierusalem. & tulit thesauros domus domini et thesauros regios. & uniuersa
diripuit; scuta quoque aurea que fecerat salomon. pro quibus fecit rex roboam scuta creta.
& tradidit ea in manu ducum scutariorum. & eorum qui excubabant ante ostium domus
regis. Cumque ingrederetur rex in domum domini. portabant ea qui preueniendi habebant
officium. & postea reportabant ad armamentarium scutariorum. Reliqua autem sermonum
roboam & omnia que fecit. ecce scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda. fuitque
bellum inter hieroboam & roboam cunctis diebus; dormiuitque roboam cum patribus
suis & sepultus est cum eis in ciuitate dauid; nomen autem matris eius naama ammanites.
& regnauit abia filius eius pro eo. **I**gitur in octauo decimo anno regni hieroboam
fili nabath. regnauit abia super iudam. tribus annis regnauit in hierusalem;
nomen matris eius maacha filia abessalom. ambulauitque in omnibus peccatis patris
sui que fecerat ante eum. nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo sicut cor dei patris eius.

Sed pp̄e dauid dedit ei dñs dñs suus lucernam in hierlm̄ ut suscitaret filiū ei⁹ p̄v̄.
 & staret hierlm̄. eo qd̄ fecisset dauid rectv̄ in oculis dñi. non declinasset ab omib;
 que p̄ceperat ei cunctis dieb; uite sue. excepto sermone ur̄is hethei. attamen
 bellum fuit inter abiam t̄m̄ hieroboam̄ omnit̄mpore uite eius. Reliqua aut̄
 sermonū abia romā que fec̄. nonne hec scripta sunt in libro uerborū dierū regū
 iuda. fuitq; pl̄ium int̄ abia t̄m̄ hieroboam; & dormiuit abia cū patrib; suis.
 & sepeliet̄ eū in ciuitate dauid. regnauitq; asa filius ei⁹ p̄eo. In anno ergo uigesimo
 hieroboam̄ regis isrl̄. regnauit asa rex iuda. & quadraginta uno anno regnauit in
 hierlm̄. nom̄ uxor̄is ei⁹ maacha filia abessalom. Et fecit asa rectv̄ ante conspectū dñi
 sicut d̄t̄ pater ei⁹. & abstulit effeminatos de terra. purgauitq; uniuersas sordes idolorū
 que fecerant patres ei⁹. insup̄ maacham matrē suā amouit. ne esset p̄nceps in sacris
 priapi. in lueo ei⁹ quem consecrauerat. subuertitq; specū ei⁹. et confrēgit simulacrum
 turpissimū & combussit in torrente cedron. excelsa aut̄ non abstulit. ueruntan̄ cor
 asa p̄fectv̄ erat cum dō cunctis dieb; suis. et intulit ea que sanctificauerat pat̄r̄ suus
 et uouerat in domū dñi. argentū et aurū & uasa. Bellum aut̄ erat int̄ asa & baasa
 regem isrl̄. cunctis dieb; eorū. Ascendit quoq; baasa rex isrl̄ in iudam & edificauit
 tama. ut non possit quispiam egredi v̄l̄ ingredi de parte asa regis iude. Tollens
 itaq; asa omne argentū et aurū qd̄ remanserat in thesauris dom̄ dñi. in thesauris
 domus regis. dedit illud in manu seruorū suorū. & misit ad benadab filiū tabremōn
 filii ezion regem syrie q̄ habitabat in damasco dicens. foedus ē inter me & te. int̄
 patrem meū et patrem tuum. Ideo misi tibi munera argentū & aurū. & peto ut
 uenias & iur̄tū facias foedus qd̄ habes cum baasa rege isrl̄. & recedat a me. Adq̄
 egressus benadab regis asa. misit p̄ncipes exercitus sui in ciuitate isrl̄. et percusserunt
 ahion. et dan. & abel domū maacha. & uniuersam cenneroth. omnē scilicet t̄ram
 nepthalim. Qd̄ cum audisset baasa. int̄misit edificare tama. & reuersus ē in thessa.
 Rex aut̄ asa nuntiū misit in omne iudam dicens. nemo sit excusatus. Et tuler̄
 lapides de tama & ligna ei⁹ quib; edificauerat baasa. et exstruxit de eis sedem rex
 asa gabaa beniamin & massa. Reliqua aut̄ omnium sermonū asa. & uniuersę
 fortitudines ei⁹. & cuncta que fec̄. & ciuitates q̄s exstrux̄. n̄ne hec scripta s̄ in libro

VX

anno secundo asa regis iuda regna
uitq. sup isrl

uerborū dierū regum iuda. Veruntamen in tempore senectutis sue doluit pedes.
& dormiuit cum patribus suis. & sepultus ē cum eis in ciuitate dauid patris sui. regnauitq.
iosaphat filius eius. p̄ eo. Nadab uero filius hieroboam regnauit sup isrl̄ duob. annis.
& fecit qd̄ malum ē in conspectu dñi. et ambulauit in uis patris sui in peccatis eius
quibus peccare fecit isrl̄. Infidatus ē autē ei baasa filius abia de domo i sachar. percussit
eū in gebbethon que ē urbs philistinorū. Siquidem nadab & om̄es isrl̄. obsidebant
gebbethon. Interfecit igitur illum baasa in anno tertio asa regis iuda. & regnauit
p̄ eo. Cumq. regnasset. percussit omnē domū hieroboam. non dimisit ne unā quidem
animā de semine eius. donec deleteret eū iuxta uerbum dñi qd̄ locutus fuerat
in manu serui sui ahiae silonitis. p̄pter peccata hieroboam que peccauerat & quibus
peccare fecerat isrl̄. et p̄pter delictū quo irritauerat dñm dñm isrl̄. Reliqua autem
sermonum nadab et om̄a que operatus ē. nonne hec scripta sunt in libro uerborū
dierū regum isrl̄. fuitq. bellum in asa & baasa regem isrl̄ cunctis diebus eorū.
Anno tertio asa regis iuda. regnauit baasa filius abia sup omnē isrl̄ intherfa
xxiiii annis. isecit malū coram dño; ambulauitq. in uia hieroboam in peccatis eius
quibus peccare fecit isrl̄. **F**actus ē autem sermo dñi ad hieui filium annani contra
baasa dicens. p̄ eo qd̄ exaltauit te depulvere et posui ducem sup populum meū isrl̄.
tu autē ambulasti in uia hieroboam. & peccare fecisti populū meū isrl̄ ut me irritares
in peccatis eorū. ecce ego demetam posteriora baasa & posteriora domū ei. & faciā
domū tuam sicut domū hieroboam filii nabath. Qui mortuus fuerit de baasa
in ciuitate comedent eū canes. & q̄ mortuus fuerit ex eo in regione comedent
eū uolucres celi. Reliqua autē sermonū baasa et quecunq. fecit & p̄lia eius. nonne
hec scripta sunt in libro uerborū dierū regum isrl̄. Dormiuit ergo baasa cū
patribus suis. sepultusq. ē intherfa. & regnauit hela filius ei. p̄ eo. Cum autē in manu
hieui filii annani p̄phetę uerbum dñi factū esset contra baasa & contra domū ei.
& contra om̄e malū qd̄ fecerat coram dño ad irritandum eū in operibus manuum
suarū ut fieret sic domū hieroboam. ob hanc causam occidit eū. hoc ē hieui filiū
annani p̄phetam. Anno uigesimo sexto asa regis iuda. regnauit hela filius baasa
sup isrl̄ intherfa duob. annis. et rebellauit contra eū seruus suus zambri dux

xv.

medie partis equitū. Erat autem hela in thesa bibens et temulentus in domo
 a sa pfecti thesa. Irruens ergo zambri percussit et occidit eum anno uigesimo
 septimo asa regis iuda et regnauit pro eo. Cumque regnasset et sedisset super solium
 eius percussit omnem domum baasa et non reliquit ex ea iungentem et propinquos
 et amicos eius. Deleuitque zambri omnem domum baasa iuxta uerbum domini quod locutus
 fuerat ad baasa in manu hiey pphete propter uniuersa peccata baasa et peccata hela
 filii eius qui peccauerunt et peccare fecerunt israel. prouocantes dominum deum israel in uani-
 tate suis. Reliqua autem sermonum hela et omnia que fecit nonne hec scripta sunt
 in libro uerborum dierum israel. Anno uigesimo et septimo asa regis iuda
 regnauit zambri septem diebus in thesa; porro exercitus obsidebat gebbethon
 urbem philistinorum. Cumque audisset rebellasse zambri et occidisse regem
 fecit sibi regem omnis israel amri quod erat princeps militie super israel in die illa in
 castris. Ascendit ergo amri et omnis israel cum eo de gebbethon et obsidebant
 thesa. Videns autem zambri quod expugnanda esset ciuitas ingressus est palatium
 et succendit secum domum regiam et mortuus est in peccatis suis que peccauerat
 faciens malum coram domino et ambulans in uia hieroboam et in peccato eius quo fecit
 peccare israel. Reliqua autem sermonum zambri et insidiarum eius et tyrannidis nonne
 hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. Tunc diuisus est populus
 israel in duas partes; media pars populi sequebatur thebin filium ginech ut con-
 stituerent eum regem et media pars amri. Inualuit autem populus qui sequebatur
 amri populo qui sequebatur thebin filium ginech; mortuusque est thebin et regnauit
 amri. Anno trigesimo primo asa regis iuda regnauit amri super israel xii annis;
 in thesa regnauit sex annis; emitque montem sumarie asomer duobus talentis argenti
 et edificauit eam et uocauit nomen ciuitatis quoniam extruxerat nomine somer domini
 montis sumarie. Fecit autem amri malum in conspectu domini et operatus est nequiter
 super omnes qui fuerunt ante eum; ambulauitque in uia hieroboam filii nabath et
 in peccatis eius quibus peccare fecerat israel ut irritaret dominum deum israel in uanitatibus suis.
 Reliqua autem sermonum amri et opera eius que gessit nonne hec scripta sunt in libro uerborum

IVX

adparietem

Primogeniti quocumque abiri mortuus est. reuoluit edificata portas murum. reparaet. nouissimū filios suos cognōmto sequi amiser. q. ita futurū iohue. cū eū destruerēt anathemam. reuoluit
incipiendo p̄dū. maledicti iniquisur. corū dno. q̄suscitauerit. r̄edificauerit. ciuitate hiericho. in primogenito suo fundamta illius iacet. r̄nouissimo libeo. portae. Quia d. abiel iacet. d.
mptm̄ domi dī. abiel debethel destructa. asur. et. an. r̄edemata. r̄ed. hiericho moenia restaurat. cū h̄sōc̄ q̄ in eedā habitū religionis assūperet. diligenda seclera q̄ d̄ns m̄c̄ m̄c̄ d̄ns
uerat. r̄ed. q̄s. ipse anathemata uerit. diaboli pompas. lurariae uiuendo repara. cū erro. dogmata t̄ gentiliū fabulas uerit. eccl̄astice q̄ r̄ed. utus. q̄si debethel cyrenens. r̄m̄
suscit. mortuo. talis corā dno maledict. r̄m̄ filio. in fundatione nefarie ciuitatis. r̄nouissimū in portarū positione amittit. q. r̄fundamta fidei. aq̄ bona. adificia m̄b̄are.

XVI.

dierū regum isrl. Et dormiuit amri cum patribus suis et sepultus est in samaria.
regnauitq. ahab filius eius. **A**hab uero filius amri regnauit super isrl. anno
trigesimo octauo a sa regis iuda. et regnauit ahab filius amri super isrl. in samaria
uiginti et duobus annis. Et fecit ahab filius amri malū in conspectu dñi super omnes q̄ fuerūt
ante eū. nec sufficit ei ut ambularet in peccatis hieroboam filii nabath. in super dux
uxorem. iezabel filiam mechabaal regis sidoniorū. & abuit r̄seruiuit baal &
adorauit eū. et posuit aram baal in templo baal qd̄ edificauerat in samaria. & plan
tauit lucum. & addidit ahab in opere suo irritans dñm dñm isrl. super omnes reges
isrl. q̄ fuerūt ante eū. In diebus ei⁹ edificauit abiel debethel hiericho. in abitarū
p̄mutuo suo fundauit eam. in sequens nouissimo suo posuit portas ei⁹. iuxta uerbū
dñi qd̄ locutus fuerat in manu iohue filii numi. Et dixit helias thes bithes de habi
tatoribus galad ad ahab. uiuit dñs dñs isrl. in cui⁹ conspectu sto. si erit annis hui⁹
ros et pluuia. nisi iuxta oris mei uerba. Et factū ē uerbum dñi. ad eū dicens.
Recede hinc. et uade contra orientem. & abscondere in torrente carith qui est
contra iordanem. tibi de torrente bibes. coruisq. p̄cepi ut pascat te ibi. Abuit
ergo. et fecit iuxta uerbū dñi. Cumq. abisset. sedit in torrente carith qui ē contra
iordanem. corui quoq. deferebant panem r̄ carnes mane. similit panē r̄ carnes
uespere. r̄ bibebat de torrente. Post dies autē siccatus ē torrentis. non enī pluerat
super terram. Factus ē igitur sermo dñi. ad eū dicens. surge & uade in sareptha
sidoniorū. r̄ manebis ibi. P̄cepi enim ibi mulieri uidue. ut pascat te. Surrexit
& abuit sareptham. ^{sidoniorū} Cumq. uenisset ad portam ciuitatis. apparuit ei mulier uidua
colligens ligna. & uocauit eā dixitq. ei. da mihi paululum aque in uase ut bibam.
Cumq. illa p̄geret ut afferret. clamauit post tergum ei⁹ dicens. affer mihi obsecro
& buccellam panis in manu tua. Que respondit. uiuit dñs dñs tuus. quia nō habeo
panem nisi q̄ntū pugillus potest capere farine in h̄ydra. r̄ paululum olei in lecho. ro.
En colligo duo ligna. ut ingrediar. r̄ faciam illud mihi r̄ filio meo. ut comedamus
et moriamur. Ad qm̄ helias ait. noli timere. sed uade et fac sic dixit. ueruntam
mihi p̄mū fac de ipsa farinula submericū panē paruulū r̄ affer ad me. tibi autē r̄ filio

tuo facies postea. Hec autē dicit dñs dñs isrl; h̄c dria farine non deficiet. nec lech̄r̄
olei minuetur. usq; ad diem in qua daturus ē dñs pluuiam sup faciem terrae.
Que abut et fecit iuxta uerbum helie; & comedit ipse uilla et domus eius.
& ex illa die h̄c dria farine non defec̄. & lech̄r̄tus olei n̄ ē immut̄ iuxta ūb̄
dñi q̄ locutus fuerat in manu helie. Fact̄ ē autē post hec uerba. egrotauit
filius mulieris matris familie. et erat languor fortis nimis. ita ut n̄ remneret
meo alit̄. Dixit ergo ad heliam; q̄d mihi tibi uir dī. Ingressus es ad me ut
rememōrentur iniquitates mee. & interficeres filium meū. Et ait ad eam helias;
clama mihi filium tuū. Tulitq; eū desinu illius. & portauit in cenaculū ubi ipse m̄nebat.
& posuit sup lect̄ suū. & clamauit ad dñm & dix; dñe dñs m̄s. etiamne in diuam
apud qm̄ ego ut cunq; sustentor afflixisti ut interficeres filium eius. Et exp̄ndit
se atq; m̄sus ē sup puer̄ trib; uerbis; clamauitq; ad dñm & ait; dñe dñs meus
reuertat̄ oro anim̄ pueri huius in uiscera tua. Exaudiuit dñs uocem helie. & r̄cūsa
est anima pueri intra eū. & reuixit. Tulitq; helias puer̄ & deposuit eū decenaculo
inferiorem dom̄. & tradidit matri sue et ait illi; eniuit filius tuus. Dixitque
mulier ad heliam; nunc in isto cognoui qm̄ uir dī es t̄. & uerbum dñi in ore tuo uer̄ ē.

Post dies multos uerbum dñi fact̄ ē ad heliam in anno t̄tio dicens; uade & ostende
te ahab; ut dem pluuiā sup faciem terre. Iuit ergo helias; ut ostenderet se ahab.
Erat autē fames uehemens in samaria; uocauitq; ahab abdiā dispensatōrē dom̄
sue. Abdiā autē timebat dñm ualde. Nam cum interficeret̄ iezabel; pphetas
dñi; tulit ille cent̄ pphetas & abscondit eos quinquagenos in speluncis. & pauit
eos pane & aqua. Dix̄ ergo ahab ad abdiā; uade in terrā ad unuer̄sos fontes
aquir̄ & in cunctas ualles. si forte inuenire possim̄ herbam. & saluare equos &
mulos; et n̄ penitus iumenta intereant. Diuiseruntq; sibi regiones ut circuirent
eas; ahab ibat puiam unā; et abdiā puiam alterā seorsum. Cumq; eēt abdiā
in uia; helias occurrit ei. Qui cū cognouisset eū. cecidit sup faciem suam & ait;
num tu es domine mi helias. Cui ille respondit; ego. Et dixit; vade die dñō tuo.
Ad est helias. Et ille; q̄d peccau inquit qm̄ trades me seruum tuū in manu ahab
ut interficiat me. Viuit dñs dñs tuus. non ē gens aut regnū quo n̄ miserit

dominus meus te requirens. et respondentibus cunctis non est hic. adiurauit regna
singula. & gentes eo quod minime reppereritis. & nunc dicis mihi. uade & dic domino
tuo. adest helias. Cumque recessero a te. spiritus domini asportabit te in locum quem ego
ignoro. & ingressus nuntiabo ahab. et non inueniens te. interficiet me. Seruus autem
tuus timet dominum ab infantia sua. Nunquid non indicat tibi domino meo quid
fecerim cum interficeret iezabel. prophetas domini quod absconderim de prophetis domini centum
uirorum. quinquagenos et quinquagenos in speluncis. et pauperum eos pane & aqua.
Et nunc tu dicis. uade & dic domino tuo. adest helias ut interficiat me. Dixit helias.
uiuunt dominus exercituum ante cuius uultum sto. quia hodie apparebo ei. Abiit ergo ab dias
in occursum ahab. & indicauit ei. Venitque ahab in occursum helie. & cum uidisset
eum ait. tunc es ille qui conturbas israhel. Et ille ait. non ego turbauis israhel. sed tu & domus
patris tui qui dereliquistis mandata domini. et secuti estis baalim. Ueruntamen nunc
mitte & congrega ad me uniuersum israhel in monte carmeli. & prophetas baal quadringentos
& quinquaginta. & prophetasque lucorum quadringentos qui comedunt clementia
iezabel. Misit ahab ad omnes filios israhel. & congregauit prophetas in monte carmeli.
Accedens autem helias ad omnem populum ait. usquequo claudicatis in duas partes.
si dominus est deus. sequimini eum. si autem baal. sequimini illum. Et non respondit populus uerbum.
Et ait rursum helias ad populum. ego remansit propheta domini solus. & phetice autem baal
quadringenti & quinquaginta uiri sunt. Dentur nobis duo boues. & illi eligant
bouem unum & infrusta cedentes ponant super ligna. ignem autem non subponant. &
ego faciam bouem alterum. & imponam super ligna. ignemque non subponam. Inuocate
nomina deorum uestrorum. & ego inuocabo nomen domini. & deus qui exaudierit per ignem. ipse
sit deus. Respondens omnis populus ait. optima propositio. Dixit ergo helias. prophetis
baal. eligite uobis bouem unum & facite primum. quia uos plures estis. & inuocate
nomina deorum uestrorum. ignemque non subponatis. Qui cum tulissent bouem quem
dederat eis. fecerunt & inuocabant nomen baal de mane usque ad meridiem dicentes.
baal exaudi nos. & non erat uox. nec qui responderet. transiiebantque altare quem fecerant.
Cumque esset iam meridies. illud ebat eis helias dicens. clamate uoce maiore.
Dixit enim. & forsitan loquitur. aut in diuersorio est. aut itinere. aut certe dormit

ut excuteret. Clamabant ergo uoce magna. et incidebant se iuxta ritum suum cultris
 et lanceolis. donec pfunderent sanguine. Postquam autem transiit meridies et illis propheta
 tantibus uenerat tempus quo sacrificium offerri solet. nec audiebat uox nec aliquis
 respondebat nec attendebat orantes. dixit helias omni populo. uenite ad me. Et
 accedente ad se populo. curauit altare domini quod destructum fuerat. et tulit xii. lapides
 iuxta numerum tribuum filiorum iacob. ad quem factus est sermo domini dicens. israhel
 erit nomen tuum. Et edificauit ex lapidibus altare in nomine domini. fecitque aqueductum
 quasi peduas aratunculas in circuitu altaris. et composuit ligna. diuisitque per membra
 bouem et posuit super ligna. et ait. Implete quatuor hydrias aqua. et effundite super
 holocaustum et super ligna. Rursumque dixit. etiam secundo hoc facite. Qui cum fecissent secundo
 ait. etiam tertio id ipsum facite. feceruntque tertio. et currebant aquae circa
 altare. et fossa aqueductus repleta est. Cumque iam tempus esset ut offerretur holocaustum.
 accedens helias propheta ait. domine deus abraham isaac et israhel. hodie ostende quia tu
 es deus israhel. et ego seruus tuus. iuxta preceptum tuum feci omnia uerba haec. Exaudi me
 domine exaudime. ut discat populus iste quia tu es dominus deus. et tu conuertisti corda eorum
 iterum. Cecidit autem ignis domini. et uorauit holocaustum et ligna et lapides. puluerem quoque
 et aquam quae erat in aqueductu lambens. Quod cum uidisset omnis populus. cecidit
 in faciem suam et ait. dominus ipse est deus. dominus ipse est deus. Dixitque helias ad eos. apprehendite
 prophetas baal. et ne unusquidem fugiat ex eis. Quos cum comprehendissent. duxit eos
 helias ad torrentem eison. et interfecit eos ibi. Et ait helias ad ahab. ascende comede
 et bibe. quia sonus multae pluuie est. Ascendit ahab ut comederet et biberet. helias
 autem ascendit in uertice carmeli. et pinus inferam posuit faciem in terra genua sua. et dixit
 ad puerum suum. ascende. et aspice contra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus esset
 ait. non est quequam. Et rursum ait illi. reuertere septem uicibus. In septima autem uice.
 ecce nubecula parua quasi uestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait. ascende
 et dic ahab. iunge currum tuum. et descende ne occupet te pluuia. Cumque se uerterent
 huc. atque illuc. ecce caeli contenebrati sunt. et nubes uentus. et facta est pluuia grandis.
 Ascendens itaque ahab. abiit in iezrahel. manus domini facta est super heliam. accinctisque
 lumbis curtebat ante ahab donec uenirent in iezrahel. Nuntauit autem ahab iezabel

IIIX

xix

heluseum filium saphat. arantem induodecim iugis boum. & ipse induodecim iugis boum
 arantib. unus erat. Cumq; uenisset helias ad eum. misit pallium suum sup illu. Qui
 statim relictis bobus. cucurrit post heliam. & ait. osculet oro te patrem meum. & materem
 mea. et sic sequar te. Dixitq; ei. uade. & reuertere. Quod enim meum erat feci tibi. Reuersus
 aut. ab eo. tulit par boum et mactauit illud. et in aratro boum. coxit carnes. & dedit
 populo. & comeder. confurgensq; abiit. & secutus e heliam. & ministrabat ei. Porro
 benadab rex syrie congregauit omnem exercitum suum. & triginta duos reges
 secum. & equos. & uirgines. & ascendens pugnat contra samariam. & obsidebat eam.
 Mittensq; nuntios ad ahab regem isrl. in ciuitate. ait. hec dicit benadab. argentum
 tuum et aurum tuum meum est. uxores tue & filii tui optimi mei sunt. Responditq; rex
 isrl. iuxta uerbum tuum domine mi rex tuus sum ego. & omnia mea. Reuertentesq; nuntii
 dixer. hec dicit benadab. qui misit nos ad te. argentum tuum & aurum tuum & uxores
 tuas & filios tuos dabis mihi. Cras igitur hac eadem hora mittam seruos meos ad te.
 & seruantur domum tuam & domum seruorum tuorum. & omne quod eis placuerit ponent
 manibus suis. & auferent. Vocauit autem rex isrl. omnes seniores terre. & ait. aduersitate
 & uideate. quoniam insidiatur nobis. Misit enim ad me per uxores meas & filios. & per argenteo &
 auro. & non abnu. Dixeruntq; omnes maiores nationum & uniuersus populus. ad eum. non
 audias. neq; ad quiescas illi. Respondit itaq; nuntius benadab. dicite domino meo
 regi. omnia propter que misisti ad me seruum tuum in initio faciam. hanc autem rem facere non
 possum. Reuersiq; nuntii retuler. ei. Qui remisit et ait. hec faciunt mihi dii. & hec
 addant. si suffecerit puluis samarie pugillis. omnis populi qui sequitur me. Et respondens
 rex isrl. ait. dicite ei. ne gloriatur. accinctus. & equus ut disiectus. Factum est autem
 cum audisset benadab uerbum istud. bibebat ipse & reges in umbraculis. & ait seruis
 suis. circumdate ciuitatem. & circumdede. eam. Et ecce propheta unus. accedens ad
 ahab regem isrl. ait. hec dicit dominus. certe uidisti omnem multitudinem hanc. nimirum.
 ecce ego tradam eam in manu tua. hoc die. ut scias quia ego sum dominus. Et ait ahab. pro quibus.
 Dixitq; ei. hec dicit dominus. pro pedibus quos principum pumiciorum. Et ait. quis incipiet
 pluari. Et ille dix. tu. Recensuit et ergo pueros principum pumiciorum. & repperit numerum.

ducentorū triginta diuim. Et post eos recensuit populum om̄s filios isrl̄ septem
milia. & egressi sunt meridie. Benadab autē bibebat temulentus in umbraculo
suo. & reges triginta duo cum eo qui ad auxilium ei uenerunt. Egressi sunt autē
pueri p̄ncipum puinciarū in p̄ma fronte. Misit itaq; benadab q̄ nuntiauerunt ei
dicentes; uiri egressi sunt de samaria. At ille siue ait p̄pace ueniunt. app̄hendite
eos uiuos. siue ut p̄lientur uiuos eos capite. Egressi sunt ergo pueri p̄ncipū puinciarū
ac reliquus exercitus sequebat. & percussit unusquisq; uirū q̄ contra se uenerat. fugerq;
s̄ri. & percussus ē eos isrl̄; fugitq; benadab rex s̄rie in equo cum equitibus. Nec non
& egressus rex isrl̄. percussit equos & currus. & percussit s̄rl̄m plaga magna. Accedens
autē p̄pheta ad regem isrl̄ dixit ei; uade & confortare iscto. & uide qd̄ facias. Sequenti
enī anno rex s̄rie ascendet contra te. Serui uero regis s̄rie dixerunt ei; dum montū
sunt diu corū. ideo superauerunt nos. Sed melius ē ut pugnem̄ contra eos in cāpestrib;
et obtinebim̄ eos. Tu ergo uerbum hoc fac; amoue reges singulos. ab exercitu suo. &
pone p̄ncipes p̄cis. & instaure numerū militū qui ceciderunt de tuis. & equos sedm̄ equos
pristinof. & currus sedm̄ currus quos ante habuisti. & pugnabim̄ contra eos in cāpestrib;
& uidebis qd̄ obtinebim̄ eos. Credidit consilio corū. & fecit ita. Igitur post qm̄ annū
transierat. recensuit benadab s̄ros. & ascendit in asce ut pugnaret contra isrl̄. Porro
filii isrl̄ recensiti sunt. & acceptis ex baris p̄fecti ex aduerso castraq; metati contra eos
quasi duo paruū greges caprarū; s̄ri autē repleuerunt terram. Et accedens unus
uir dī dixit ad regem isrl̄; hec dicit dñs; quia dixerunt s̄ri. dī montium ē dñs. &
n̄ ē dī uallium. dabo omnē multitudinē grandem hanc in manu tua. & scietis q̄a ego
sum dñs. Dirigebant septem diebus ex aduerso hu. itq; illi acies; septima autē die
cōmissum ē bellū; percusseruntq; filii isrl̄ de s̄ris centum milia peditū indie una.
Fugerunt autē q̄ remanserant in asce ciuitatem. & cecidit murus sup̄ uiginti septem
milia hominū q̄ remanserant. Porro benadab fugiens ingressus ē ciuitatē in cubiculo
qd̄ erat intra cubiculum. Dixeruntq; ei serui sui; ecce audiui qd̄ reges domus
isrl̄ elem̄tes sunt; ponam̄ itaq; saccos in lumbis nr̄is. & funiculos in caputib; nr̄is.
& egrediamur ad regem isrl̄; forsitan saluabit animas nr̄as. Accinxerunt saccis

lumbos suos. & posuerunt funes in caputibus suis, ueneruntq; ad regem isrl̄ & dixerunt ei. seruus tuus benadab dicit; uuuat oro te anima mea. Et ille ait; si adhuc uiuit frater meus ē. Quod accepit uir p̄ omne; & festinantes rapuerunt uerbu ex ore eius atq; dixerunt; frat̄ tuus benadab. Et dixit eis; ite & adducite eū. Egressus ē ergo ad eū benadab. & leuauit eū in currum suū. Qui dixit ei; ciuitates quas tulit pater meus a patre tuo reddam. & plateas fac tibi in damasco sic fecit pater meus in samaria et ego feceratus in ecciam. atq; sepigit ergo fr̄ edus. & dimisit eū. Tunc uir q̄dam defilius p̄phetarū dixit ad socium suū in sermone dñi; peute me. At ille noluit peute. Cui ait; quia noluisti audire uocem dñi. ecce rececles. ame & percutiet te leo. Cumq; paululum recessisset ab eo. inuenit eū leo atq; percussit. Sed & alter ueniens uir dicit ad eū; peute me. Qui percussit eū. & uulnerauit. Abiit ergo p̄pheta & occurrit regi in uia. & mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. Cumq; rex transiret. clamauit ad regem & ait; seruus tuus egressus ē ad p̄liandū cōmī. Cūq; fugisset uir unus. adduxit eū q̄dam ad me & ait. custodi uirū istū. q̄ si lapsus fuerit. erit anima tua p̄ anima ei. aut talentū argenti appendes. Dū autē ego turbatus huc illucq; me uerteterem. subito nō cōparuit. Et ait rex isrl̄ ad eū; hoc ē iudiciū tuum qd̄ ipse decreuisti. At ille statim absternit puluerem de facie sua. & cognouit eū rex isrl̄ qd̄ eēt de p̄phetis. Qui ait ad eū; hec dicit dñs. quia dimisti uirū dignū morte de manu tua. erit anima tua p̄ anima ei. & populus tuus p̄ populo eius. Reuersus ē igitur rex in domū suā audire contēpnens. & furibundus uenit in samaria. Post uerba autē hec. uinea erat naboth iezrahelit̄ q̄ erat in iezrahel. iuxta palatium ahab regis samarie. Locutus ē ergo ahab ad naboth dicens; da mihi uineā tuā ut faciam mihi hortiū. holerū quia uinea ē & ipe domū meā. daboq; tibi p̄ ea uineā meliōrē. aut si tibi cōmodius putas. argenti p̄tū quantū digna ē. Cui respondit naboth; p̄pitiū mihi sit dñs. ne dem hereditatē patrum meorū tibi. Venit ergo ahab in domū suā indignans & frendens sup̄ uerbu qd̄ locutus fuerat ad eū naboth iezrahelites dicens; nō dabo tibi hereditatē patrum meorū; & ipiciens se in lectū suū. auertit faciem suā ad parietē & nō comedit panē. Ingressa ē autē ad eū iezabel uxor sua dixitq; ei; qd̄ ē hoc. unde anima tua

contristata ē. & quare non comedis panem. qui respondit ei; locutus sum naboth
iezabelitz & dixi ei; da mihi uineam tuā. accepta pecunia. aut si tibi placet dabo
tibi uineam. p̄ca. Et ille ait; non dabo tibi uineā meā. Dixit ergo ad eū iezabel uxor
ei; grandis auctoritatis es. bene regis regnum isrl̄. Surge & comede panem. & quo
esto animo; ego dabo tibi uineam naboth iezabelitz. Scripsit itaq; litteras ex nomine
ahab & signauit eas anulo ei. & misit ad maiores natu & ad optimates q̄ erant in ciuitate
ei & habitabant cū naboth. Litterarū autē erat ista sententia; p̄dicare ieiunium. &
sedere facite naboth int̄ p̄mos populi. & submitte duos uiros filios belial c̄tra eū
& falsum testimoniu ducant. benedicē dñi & regem. & educite eū & lapidate. sicq; moriat̄.
fecer̄ ergo ciues ei maiores natu & optimates q̄ habitabant cum eo in urbe sic p̄cepit
eis iezabel. & sic scriptum erat in litteris quas miserat ad eos; p̄dicauer̄ ieiunium. &
sedere fecer̄ naboth int̄ p̄mos populi. & adductis duob; uiris filis diaboli. fecer̄ eos
sedere contra eū. At illi scilicet ut uiri diaboli dixer̄ contra eū testimoniu corā
multitudine; benedicē naboth dñi & regem. Quāobrem eduxer̄ eū extra ciuitatem
& lapidib; interfecer̄; miserq; ad iezabel dicentes; Lapidatus ē naboth & mortuus ē.
Factū ē autē cum audisset iezabel lapidatū naboth & mortuū. locuta ē ad ahab;
surge posside uineā naboth iezabelitz q̄ noluit tibi adq̄scere & dare eā accepta
pecunia. Non enī uiuit naboth. sed mortuus ē. Quē cum audisset ahab mortuum
uidelicet naboth. surrex̄ & descendebat in uineā naboth iezabelitz ut possideret eā.
Factus ē igitur sermo dñi ad heliam thesbiten dicens; surge descende in occursum
ahab regis isrl̄ q̄ ē in samaria; ecce ad uineā naboth descendit ut possideat eam. &
loqueris ad eū dicens; hec dicit dñs; occidisti. in sup & possedisti. Et post hec ad des; hec
dicit dñs; in loco hoc in quo lincer̄ canes sanguinem naboth. lambent quoq; tuum
sanguinē. Et ait ahab ad heliam; nū inuenisti me inimicē mī. qui dixit; inueni.
Et qd̄ uenundat̄ sis ut faceres m̄lū in conspectu dñi. ecce ego inducā sup te m̄lum.
& demitā posteriora tua. & interficiam de ahab mingentē ad parietem. & clausum
& ultimū misit. & dabo domū tuā sic domū hieroboam filii nabath. & sic domum
baasa filii abia. q̄ egisti ut me ad iracundiā puocares. & peccare fecisti isrl̄.
Sed & de iezabel locut̄ ē dñs dicens; canes comedent iezabel in uigo iezabel.

Simortuus fuerit ahab in ciuitate comedent eum canes: si aut mortuus fuerit in agro comedent eum uolucres celi. Igitur non fuit aliter talis ut ahab. quod uenundat est ut faceret multum in conspectu domini. Concitauit enim eum iezabel uxor sua. et ab hominibus effectus est intantum ut sequeretur idola que fecerant amoret. quos consumpsit dominus a facie filiorum israel. Itaque cum audisset ahab sermones istos. scidit uestem suam et operuit cilicio carnem suam ieiunauitque. et dormiuit in sacco. et ambulauit dimisso capite. Factus est autem sermo domini ad beliam thesbiten dicens; nunc uidisti humiliatum ahab coram me. quia igitur humiliatus est mei causa. non inducam multum in diebus eius. sed in diebus filii sui inferam multum in domum eius. Transierunt igitur tres anni absque bello inter syriam et israel. In anno autem tertio. descendit iosaphat rex iuda ad regem israel. Dixitque rex israel ad seruos suos; si ignoratis quid nostra sit in amoth galaad. in egressu regni tollere eam deminu regis syrie. et ait ad iosaphat; ueniesne mecum ad praeliandum in amoth galaad. Dixitque iosaphat ad regem israel; sicut ego sum ita et tu. populus meus et populus tuus unum sunt. requies mei et requies tua. Dixitque iosaphat ad regem israel; quere oro te hodie sermonem domini. Congregauit ergo rex israel. prophetas quadringentos circiter uiros. ait ad eos; ire debeo in amoth galaad ad bellandum. an quiescere. qui responderunt; ascende. et dabit eam dominus in manu regis. Dixit autem iosaphat; non est propheta domini quisquam. ut interrogemus per eum. Et ait rex israel ad iosaphat; remansit uir unus pro quem possumus interrogare dominum. sed ego oedi eum quia non propheta mihi bonum sed multum. micheas filius hiemla. Cui iosaphat ait; ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex israel eum uechum quem dicitur et dixit ei; festina adducere micheam filium hiemla. Rex autem israel et iosaphat rex iuda sedebant unusquisque in folio suo uestiti cultu regio in area iuxta ostium porte samarie. et iunuerunt si prophete prophetabant in conspectu eorum. fecit quoque sibi sedechias filius canaan cornua ferrea et ait; hec dicit dominus; huius uentilabis syriam donec deleas eam. omnesque prophete similitur prophetabant dicentes; ascende in amoth galaad. tu ad eum prospere. et tradet dominus in manu regis. Nuntius uero qui ierat ut uocaret micheam locutus est ad eum dicens; ecce sermones prophetarum ore uno bona regi predicant. sit ergo et sermo tuus similis eorum et loquere bona. Cui micheas ait; uiuit dominus. quia quodcumque dixerit mihi dominus. hoc loquar. Venit itaque ad regem.

XVIII.

XXII. xxij.

Et ait illi rex; micha' ire debemus in ramoth galad ad plandum an cessare. Cui ille
 respondit; ascende tuacle pspere. & tradet dñs in manu regis. Dixit aut rex ad eua;
 iterū atq; iterū adiuro te. ut n̄ loquaris mihi nisi qđ uerū ē in nomine dñi. Et ille ait;
 uidi cunctū isrl̄ dispsum in montib; quasi oues n̄ habentes pastorem. Et ait dñs non
 habent dominū isrl̄. reuertatur unusquisq; in domū suā in pace. Dixit ergo rex isrl̄
 ad iosaphat; nunquid non dixi tibi quia n̄ pphetet mihi bonū sed semp malū. Ille uero
 addens ait; ppter ea audi sermonē dñi; uidi dñm sedentem sup solum suū. omnē
 exercitū celi assistentē ei ad dextris & sinistris. Et ait dñs; quis decipiet ahab regē
 isrl̄. ut ascendat & cadat in ramoth galad. & dixit uerba huiusmodi. & alius
 ait; Egressus ē aut sp̄s istent coram dño & ait; ego decipiam illū; Cui locutus ē dñs;
 in quo. & ille ait; egrediar & ero sp̄s mentax in ore omnū pphetarū ei. Et dixit dñs;
 decipies & pualebis; egredere & fac ita. Nunc igitur ecce dedit dñs sp̄m m̄claci in ore
 omnū pphetarū tuorū qui hic sunt. & dñs locutus ē contra te malū. Accessit autē
 sedechias filius canaan. & percussit micheam in maxillā & dixit; mentē ergo dimisit sp̄s
 dñi. & locutus ē tibi. Et ait micha; usurus es in die illa. qđ do ingredieris cubiculū
 intra cubiculū ut abscondaris; Et ait rex isrl̄; tollite michē & maneat apud amon
 pncipem ciuitatis. & apud ioas filiū amalech & dicite eis; hec dicit rex; mittite uirū
 istū in arcem & sustentate eū pane tribulationis. & aqua angustie donec reuertat
 in pace. Dixitq; micha; si reuersus fueris in pace. non ē locutus in me dñs; & ait; audite
 populi om̄s. Ascendit itaq; rex isrl̄. & iosaphat rex iuda in ramoth galad. Dixitq;
 rex isrl̄ ad iosaphat; sume arma & ingredere plium. & induere uestibus. Porro
 rex isrl̄ mutauit habitū. & ingressus ē bellum. Rex autē syrie pcepit pncipibus
 curruū triginta duob; dicens; non pugnabitis contra minorem & maiore quem piam;
 nisi contra regem isrl̄ solum. Cum ergo uidissent pncipes curruū iosaphat. suspicati
 sunt qđ ipse eēt rex isrl̄. & impetu facto pugnant contra eū. Et exclamauit
 iosaphat; intellexerū pncipes curruū qđ non eēt rex isrl̄. & cessauer. ab eo. Unus
 autē qđdam terendit arcum in uerū sagittā dirigens. & casu percussit regem isrl̄
 in pulmone & stomachum. At ille dixit aurigę suo; uerte manū tuā & ecce me
 decerent. quia grauit uulneratus sum. Commissum ē ergo plium in die illa.

6 Quid solum dñi nisi angelical
 potestates accipiunt. quorum
 mentibus altius p̄sident in feris
 cuncta disponit. Et quid exeret
 cuncta disponit. Et quid exeret
 multatudo deseruit. Quid est
 ergo quod exeret celi ad dextris
 & sinistris eius stare p̄hibetur.
 Dñm qui ita est intra om̄ia ut
 etiam sit extra om̄ia. nec decipi
 nec simula concludatur. sed de
 terra dñi angelos pars cœlestis. simi
 ra aut dñi pars angelorū reproba
 designat. n̄ enim ministrant dō
 solum modo boni qui adiuuunt.
 sed & mali q̄ p̄bent. n̄ soli q̄ culpa
 p̄cedunt sed & uolunt. hęc am
 q̄ redire nolentes grauent. Nec
 qđ celi exeret dicit. angelos
 p̄ r̄p̄ba meo intelligi posse p̄hibet.
 Quasi enī suspendi in aere p̄uimus.
 Aues celi nominamus. & de eisdem
 spiritibus paulus dicit. Contra
 sp̄ualia nequitię in celestib;. Quot
 caput enuntiat. ut. sed in pncipe
 potestatis aeris huius. Ad eora ergo
 dñi sinistra angelos et exeret. hęc
 quia & uoluntatē dēcorū sp̄i
 tuandū ne peccati concordat. &
 p̄p̄borum sensus sic malitię o
 feruit. iudicio. dēcorū ei
 obrep̄erit. Unde amor fallax
 sp̄i in medium p̄silisse dēseruit.
 p̄ quē ahab rex exeretibus suis
 moris decipiat. Neq; om̄i f̄s est
 credere bonum sp̄m fallacē dēser
 uirē uoluisse ut dēcor. egrediar
 & ero sp̄s in ore omnū p̄p̄e
 carum eius. Sed quia ahab rex
 peccatis p̄cedentib; dignus est ut
 tali debuisset deceptionē dampnari.
 quā qui sepe uolens ceciderat in
 culpa. q̄ndōq; nolens caperetur ad
 poenam. oculis uisib; licentia
 malignis spiritibus dāt. ut quos uolen
 tes in peccatū laqueo strangulant. in
 peccati poena enī nolentes trahant.

114

& rex isrl̄ stabat in curru suo contra syrios & mortuus ē uesp̄ri. Fluebat autem
 sanguis plagę in sinu curru. ip̄co p̄sonuit in uniuerso exercitu anteq̄m sol
 occumberet dicens; unusquisq; reuertatur in ciuitate & in terra suam. Mortuus ē
 autē rex & placus ē in samaria. sepelieruntq; regem in samaria. & lauerunt curru
 in piscine samarie. & inixerunt canes sanguine ei. & habenas laber iuxta uerba
 dñi qđ locutus fuerat. Reliqua uero sermonū ahab & uniuersa que
 fecit. & domus eburnea qm̄ edificauit. cunctarūq; urbium quas extruxit
 nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum isrl̄. Dormiuit ergo
 ahab cū patrib; suis. & regnauit ohoziā filius ei p̄ eo. Iosafat filius asa regnare
 cepit sup̄ iudā anno quarto ahab regis isrl̄; triginta quinque annorū erat
 cum regnare cepisset. & uiginti quinque annos regnauit in hierlm̄; nom̄ matris
 ei azuba filia salai. & ambulauit in omni uia asa patris sui. & n̄ declinauit ex ea
 fr̄q; quod rectū erat in conspectu dñi. ueruntam̄ excelsa n̄ abstulit; adhuc
 enī populus sacrificabat & adolebat in censum in excelsis. pacemq; habebat
 iosafat cū rege isrl̄. Reliqua autē uerborū iosafat & opera ei que gessit
 et p̄lia. nonne scripta sunt in libro uerborū dierū regum iudā. Sed & reliquas
 effeminatorū q̄ remanserunt in dieb; asa patris ei abstulit de terra. nec erat tunc
 rex constitutus in edom. Rex uero iosafat fecerat classes in mari que nauigarent
 in ophyr p̄ p̄ aurū. & ire n̄ potuerunt q̄ fractę sunt in asiongaber. Tunc ait
 ohoziā filius ahab ad iosafat; uadunt serui mei cū seruis tuis in nauib; & noluit
 iosafat. Dormiuitq; cum patrib; suis & sepultus ē cū eis in ciuitate dauid patris
 sui. regnauitq; ioram filius ei p̄ eo. Ohoziā autē filius ahab regnare cepit
 sup̄ isrl̄ in samaria. anno septimo decimo iosafat regis iudā; regnauitq;
 sup̄ isrl̄ duob; annis & fecit malum in conspectu dñi. & ambulauit in uia
 patris sui & matris sue. in uia hieroboam filii nabath q̄ peccare fecit isrl̄;
 seruauit quoq; baal & adorauit eū. & irritauit dñm dñm isrl̄ iuxta omnia
 que fecerat pater eius. **EXPLICIT MALACHIM. IDEST REGVM LIBER. III.**
HABET VERS. II. D.

INCIPIT CAPITVLATIO DE LIBRO REGVM QVARTO.